

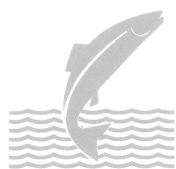
**Rannsóknir á seiðastofnum
Sæmundarár árið 1999**

Bjarni Jónsson

VEIÐIMÁLASTOFNUN
Bókasafn

Apríl 2000

VMST-N-00004

VEIÐIMÁLASTOFNUN
Norðurlandsdeild

**Rannsóknir á seiðastofnum
Sæmundarár árið 1999**

Bjarni Jónsson

VEIÐIMÁLASTOFNUN
Bókasafn

Apríl 2000

VMST-N-00004

Inngangur

Gerð var athugun seiðastofnum í Sæmundará í ágúst 1999. Markmið þessara athuganna var að fá yfirlit yfir árgangastyrkleika og útbreiðslu seiða, vöxt og afkomu í Sæmundará. Jafnframt er gerð grein fyrir veiði í Sæmundará eftir fjölda og þyngd fiska. Á grundvelli þessara upplýsinga er mat lagt á heildarástand fiskistofna Sæmundarár. Í skýrslunni eru einnig ræddar mismunandi aðferðir til að byggja upp laxastofna árinna og rædd hugsanleg áhrif mismunandi fiskræktaraðgerða á fiskistofna árinna. Afrit af gildandi lögum um lax og silungsveiði fylgir með í viðauka.

Aðferðir

Ástand seiðastofna í Sæmundará var kannað með rafveiðum. Í ágúst 1999 var rafveitt á 9 stöðum í Sæmundará. Veitt var á flestum sömu stöðum og undanfarin ár. Bætt var við nýjum rafveiðistað í ánni rétt ofan við ós við Miklavatn. Stærð rafveiðistaða var á bilinu 210 m- 720 m² en hún var minni á stöðum þar sem meira virtist af seiðum eða að aðstæður í ánni leyfðu ekki stærra veiðisvæði. Veidd var ein umferð á hverjum stað. Rafveiðistaðir voru valdir með það að augnamiði að fá sem heildstæðasta mynd af seiðabúskap vatnasvæðisins. Af þeim sökum er þeirri aðferð beitt að veiða sem víðast á vatnasvæðinu og rafveiðum valin staður eins og kostur er á grýttum köflum í ánni þar sem von er meiri seiðaframleiðslu og fleiri árganga seiða.

Veiðin 1999

Alls veiddust 43 laxar í Sæmundará sumarið 1999, þar af voru 30 hængar, 9 hrygnur en 4 laxar voru ekki kyngreindir (tafla 4). Langmest af laxinum var smálax (skilar sér aftur eftir eitt ár í sjó), eða um 75%. Veiðin dreifðist nokkuð á sumarið en mest veiddist fyrstu tvær vikurnar í ágúst og svo síðustu veiðivíkuna í september (mynd 6). Þyngdardreifing laxa eftir kynjum er sýnd á mynd 5. 181 bleikja og 150 urriðar veiddust í Sæmundará 1999. Bleikju- og urriðaveiðin eftir vikum er sýnd á myndum 7 og 8. Langflestir fiskanna veiddust á neðsta hluta veiðisvæðisins; 28 laxar, 153 bleikjur og 121 urriði (tafla 5).

Niðurstöður rafveiða

Rafveitt var á 9 stöðum í Sæmundará sumarið 1999. Ekki varð vart við vorgömul laxaseiði (úr hrygningu haustið 1998) á neinum þessara staða. Efsti staðurinn þar sem fundust laxaseiði úr náttúrulegri hrygningu var við Auðnir staður 9 en þar voru aðeins tveggja ára seiði (2+). Ekki veiddust laxaseiði við Fjall (staður 4) eða neðan Fjallsfoss (staður 5), en vottur var af seiðum úr smáseiðasleppingu frá því sumarið 1997 á athugunarstöðum neðan gilsmunna (staður 6) og fyrir neðan Skarðsá (staður 7). Ekki veiddust laxaseiði við Fosshól (staður 10; tafla 1; myndir 2a og 2b).

Við Varmaland (staður 11) og Melsgil (staður 13) voru þrír árgangar náttúrulegra laxaseiða en í litlum þéttleika; eins,- tveggja, og þriggja ára seiði (1+, 2+, 3+). Mest var af tveggja ára seiðum við Varmaland en eins árs seiðum við Melsgil. Þessir tveir rafveiðistaðir voru jafnframt þeir staðir þar sem mestur þéttleiki var af laxaseiðum í Sæmundará (tafla 1; mynd 2b).

Við seiðarannsóknir á undanförunum árum hefur ekki verið veitt neðar í Sæmundará en við Melsgil. Sumarið 1999 var bætt við nýjum rafveiðistað rétt ofan ósa Sæmundarár við Miklavatn (staður 14). Á þessum stað veiddust eins árs náttúruleg laxaseiði sumarið 1999 (tafla 1; mynd 2b).

Vorgömul bleikjuseiði veiddust í Sæmundará á öllum rafveiðistöðum nema þeim tveim efstu. Bleikjuseiði veiddust á öllum rafveiðistöðum í Sæmundará 1999 (tafla 2; myndir 3a, 3b, og 3c). Vorgömul urriðaseiði veiddust aðeins við Melsgil, en urriðaseiði veiddust á öllum rafveiðistöðum í Sæmundará nema fyrir neðan Skarðsá (tafla 3; myndir 4a, 4b, 4c).

Umræða um niðurstöður rafveiða

Náttúruleg viðkoma lax í Sæmundará hefur verið lítil á undanförunum árum. Sumarið 1997 fundust vorgömul laxaseiði aðeins á tveimur stöðum í Sæmundará (Tumi Tómasson 1998), við Auðnir og Varmaland. Ekki var rafveitt í Sæmundará sumarið 1998. Engin vorgömul laxaseiði komu fram í rafveiðunum 1999, en útfrá dreifingu eins árs laxaseiða er ljóst að hrygning hefur orðið í neðri hluta Sæmundarár haustið 1997. Síðustu náttúrulegu árgangar lax sem voru útbreiddir í Sæmundará voru úr hrygningu haustin 1994 og 1995.

Athygli vakti að veiðast skyldu laxaseiði í Sæmundará rétt ofan ósa við Miklavatn. Búsvæði í þessum hluta árinna teljast vart meðal þeirra sem talið hefur verið að

laxaseiði kjósi sér helst og hingað til hefur verið talið að ekki væru laxaseiði á þessum kafla í ánni. Þau laxaseiði sem veiddust voru í gróðurflákum í ánni, en sökum þess hve áin er á þessum kafla djúp og hæg-rennandi er erfitt að ná seiðum sem þar eru. Laxaseiði sem eru svo neðarlega í ánni gætu átt það til að ganga niður í vatnið sjálft í tímabundnar fæðugöngur, svo sem þegar efjuflóin er þar í hámarki. Ekki er heldur óhugsandi að laxaseiði alist upp í Miklavatni sjálfu í grennd við læki og ósa Sæmundarár. Lax sem hrygnir svo neðarlega í Sæmundará er líklegur til að dvelja í vatninu til hausts og skjótast þá upp til hrygningar. Haustið 1999 var nokkuð af laxi í Sæmundará eftir veiðitíma sem bendir til þess að lax hafi verið að ganga fremur seint í ána síðastliðið sumar. Veiðiskotið undir lok veiðitímans ber einnig vott um þetta. Enn er nokkuð af sleppiseiðum frá því sumarið 1997 í Sæmundará. Þessi seiði hefðu flest í venjulegu árferði átt að ganga til sjávar vorið 1999. Mjög ákjósanleg uppeldissvæði eru víða í Sæmundará fyrir laxaseiði en þau eru lítið nýtt um þessar mundir.

Almenn umræða

Fremur slök laxveiði var á landsvísu sumarið 1999. Þannig nam samdráttur í laxveiði á Norðurlandi að meðaltali um 40% á milli ára. Enn verri útkoma var á Vestfjörðum og Suðurlandi. Laxveiði á Austurlandi var fremur köflótt en Vesturland kom tiltölulega best út en þar var samdráttur aðeins um 5% á milli ára. Útlitið fyrir laxveiði sumarið 2000 er þokkalegt á heildina lítið en ekki er búist við mikilli uppsveiflu.

Ástand sjávar úti fyrir Norðurlandi var með besta móti vorið 1999 og þannig von til að lífslíkur gönguseiða hafi verið betri en á undanförunum árum. Heimtur gönguseiða hafa verið fremur slakar á Norðurlandi á síðustu árum (Þórólfur Antonsson fyrirlestur 2000), og skýrir það að hluta slaka laxveiði í ám norðanlands.

Seiðabúskapur Sæmundarár er mjög dapur um þessar mundir. Umfangsmiklar seiðasleppingar af framandi stofnum á síðustu árum skila litlum heimtum. Aðeins veiddust 43 laxar í Sæmundará sumarið 1999 þrátt fyrir þær kostnaðarsömu aðgerðir sem gripið hefur verið til í þeim tilgangi að byggja ána upp á nýjan leik. Ekki var skilað inn hreistursýnum svo ekki er hægt að reikna út heimtur úr sleppingum í Sæmundará. Miðað við veiðitölur einar saman eru þær augljóslega hverfandi litlar. Náttúrulegir laxastofna árinna voru orðnir mjög litlir og ljóst að til sérstakra aðgerða

þyrfti að grípa til að byggja þá upp aftur. Ýmsar leiðir komu til greina. Fjórar helstu leiðirnar voru þessar:

1) Að takmarka laxveiði í Sæmundará og Miklavatni um tíma á meðan laxastofnar árinna væru að byggjast upp á nýjan leik. Við það töpuðust laxveiðitekjur en ekki væri stofnað til kostnaðar á sama tíma vegna seiðakaupa.

2) Að flýta fyrir uppbyggingu laxastofna Sæmundará með því að ná klakfiskum úr ánni og annað hvort ala undan þeim í eldisstöð eða grafa hrogn í ánni til að dreifa nýliðun. Slíka leið hefði verið hægt að fara samfara friðun árinna og þannig gera aðgerðir áhrifaríkari.

3) Að taka upp “veiða sleppa” veiðifyrirkomulag. Þannig að aðeins væri veitt með flugu og laxinum síðan sleppt aftur.

4) Að kanna áhrif þess á lífríki Sæmundará og vatnasvæðis Héraðsvatna að taka klakfisk af vatnasvæðinu, svo sem úr Húseyjarkvísl til undaneldis í Sæmundará, enda væri ekki lax til staðar í Sæmundará. Ef niðurstaðan væri ekki neikvæð hefði verið næsta skref að sækja um undanþágu frá lögum, til Veiðimálastjóra til að nota laxastofna annarsstaðar af vatnasvæðinu til fiskræktar í Sæmundará.

Engin þessara leiða hefur verið reynd enn sem komið er. Ráðist var í umfangsmiklar sleppingar á laxaseiðum af framandi stofni, eða úr Vatnsdalsá. Það má því segja að hluta til hafi verið skipt um stofn í Sæmundará. Hver á hefur sinn eigin stofn og jafnvel eru fleiri en einn stofn innan sama árkerfis. Þeir laxastofnar sem skyldastir eru laxastofnum Sæmundará eru á sama vatnasvæði svo sem í Húseyjarkvísl og Héraðsvötnum. Það mun að öllum líkindum hafa áhrif á náttúrulega laxastofna annarsstaðar á vatnasvæði Héraðsvatna að skipta út laxastofnum Sæmundará fyrir framandi laxastofna. Slíkt varðar því fleiri en veiðiréttarhafa við Sæmundará. Það er stór ákvörðun að skipta út náttúrulegum stofnum fyrir aðra og krefst vandlegar íhugunar. Hver laxastofn er best aðlagður að því umhverfi sem fósstrar hann og líklegastur til að skila bestum afrakstri til framtíðar. Svæðisbundnar aðlagnir koma fram í ýmsum þáttum, svo sem í lífsögu, vaxtarhraða, gönguseiðaaldri og gönguhegðun bæði á leið til sjávar og aftur í árnar. Erfðablöndun og erfðamengun

getur því stuðlað að því að þau vatnakerfi sem fyrir slíku verða skili minni afrakstri en ella (Bjarni Jónsson 1995; Sigurður Guðjónsson 1991).

Jafnvel þó að náttúrulegir laxastofnar verði fyrir verulegum áhrifum frá framandi stofnum um tíma munu þeir þó alltaf leita í átt að aðlögun að því umhverfi sem fósstrar þá. Því er aldrei of seint að snúa við og hlúa að þeim efnivið sem er í viðkomandi vatnakerfum.

Síðustu ár hefur verið sleppt laxaseiðum af Vatnsdalsárstofni í Sæmundará og ofan fossa í ánni (Tumi Tómasson 1998). veiðimálastofnun getur ekki mælt með eða tekið þátt í fiskræktaraðgerðum sem ekki eru í samræmi við gildandi lög um lax- og silungsveiði. Undir sérstökum kringumstæðum er hægt að sækja um undanþágu frá lögnum og fer þá í gang umfangsmikið matsferli. Meðfylgjandi sem viðauki er afrit af gildandi lögum um lax og silungsveiði til glöggvunar og er sérstök athygli vakin á 23. gr. laganna. Einnig fylgir með afrit kafla um veiðimál úr riti sem Landbúnaðarráðuneytið gaf út um verkefni ráðuneytisins 1995-1999.

Það eru ýmsar leiðir til að byggja Sæmundará upp sem laxveiðiá á nýjan leik. Veiðimálastofnun er reiðubúinn til að taka þátt í því uppbyggingarstarfi með veiðifélagi Sæmundarár.

Heimildaskrá

Bjarni Jónsson 1995. Verndun og nýting íslenskra laxastofna. *Freyr*. Bls. 250-256.

Sigurður Guðjónsson 1991. Occurrence of reared salmon in natural salmon river in Iceland. *Aquaculture* **98**: Bls. 133-142.

Tumi Tómasson 1998. Sæmundará 1997. VMST-N/98003.

Viðauki

Lög um lax- og silungsveiði nr. 76/1970 með síðari breytingum. (sbr. lög nr. 63/1994 og lög nr. 50/1998).

Verkefni Landbúnaðarráðuneytisins 1995-1999. Landbúnaðarráðuneytið. Mars 1999.

Tafla 1. Þéttleiki veiddra laxaseiða eftir aldri og uppruna á hverja 100m² á rafveiðistöðum í Sæmundará sumarið 1999. SS merkir sleppiseiði.

Svæði	Staður nr.	Stærð	0+	1+	2+	3+	2+SS
við Fjall	4	40x12					
fyrir neðan Fjallfoss	5	60x11					
fyrir neðan gilsmunna	6	55x11					0,17
fyrir neðan Skarðsá	7	35x7					0,82
við Auðnir	9	45x10			0,67		
v/Fosshól	10	46x15					
við Varmaland	11	48x15		0,28	0,97	0,42	
við Melsgil	13	66x7		2,81	0,65	0,22	
við ós	14	30x7		0,95			

Tafla 2. Þéttleiki veiddra bleikjuseiða eftir aldri og uppruna á hverja 100m² á rafveiðistöðum í Sæmundará sumarið 1999.

Svæði	Staður nr.	Stærð	0+	1+	2+
við Fjall	4	40x12		0,20	
fyrir neðan Fjallfoss	5	60x11		0,30	
fyrir neðan gilsmunna	6	55x11	0,50	0,17	
fyrir neðan Skarðsá	7	35x7	0,82	0,41	
við Auðnir	9	45x10	1,33	0,22	
v/Fosshól	10	46x15	0,58		0,14
við Varmaland	11	48x15	0,83		0,14
við Melsgil	13	66x7	2,60		
við ós	14	30x7	2,38	0,95	

Tafla 3. Þéttleiki veiddra urriðaseiða eftir aldri og uppruna á hverja 100m² á rafveiðistöðum í Sæmundará sumarið 1999.

Svæði	Staður nr.	Stærð	0+	1+	2+
við Fjall	4	40x12		0,62	0,21
fyrir neðan Fjallfoss	5	60x11		0,45	0,30
fyrir neðan gilsmunna	6	55x11		0,33	
fyrir neðan Skarðsá	7	35x7			
við Auðnir	9	45x10		0,22	
v/Fosshól	10	46x15		0,29	0,14
við Varmaland	11	48x15		0,56	
við Melsgil	13	66x7	3,03	0,22	0,22
við ós	14	30x7		0,95	

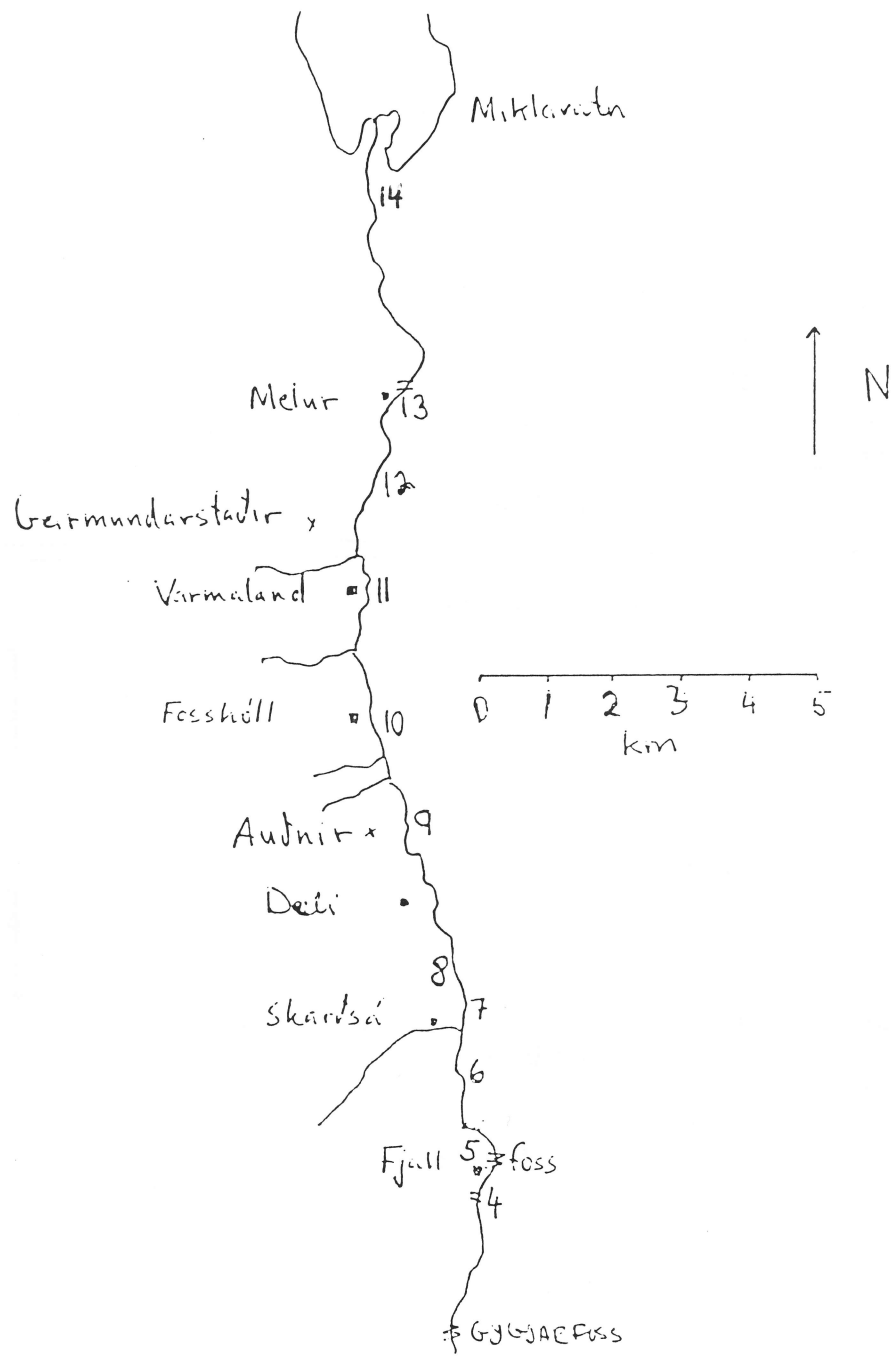

Tafla 4. Laxveiði í Sæmundará 1999 eftir kynjum og árum í sjó (smálax er lax sem verið hefur eitt ár í sjó, stórlax er lax sem verið hefur tvö eða fleiri ár í sjó).

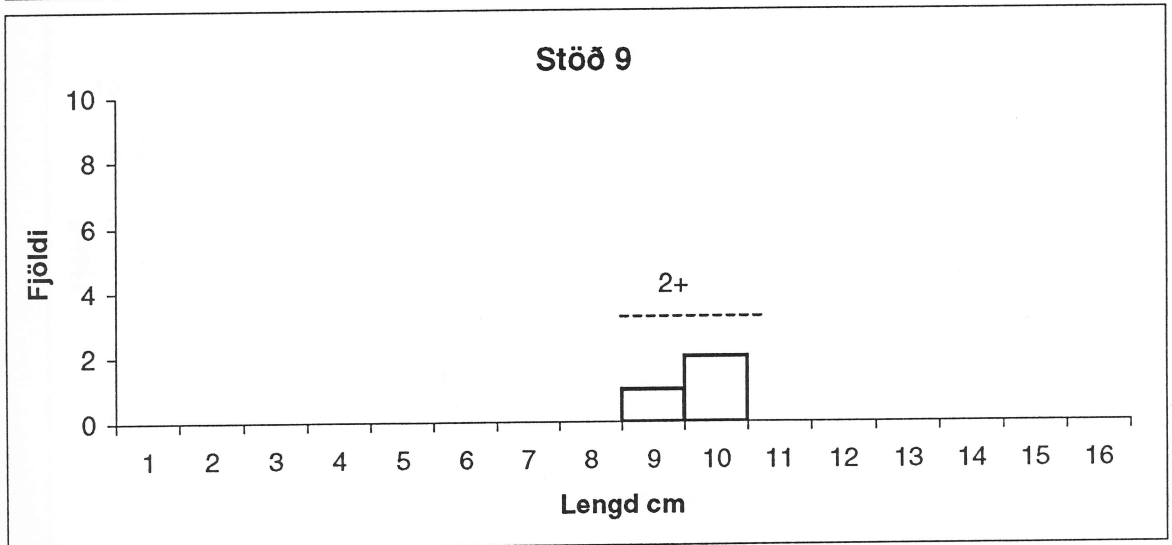
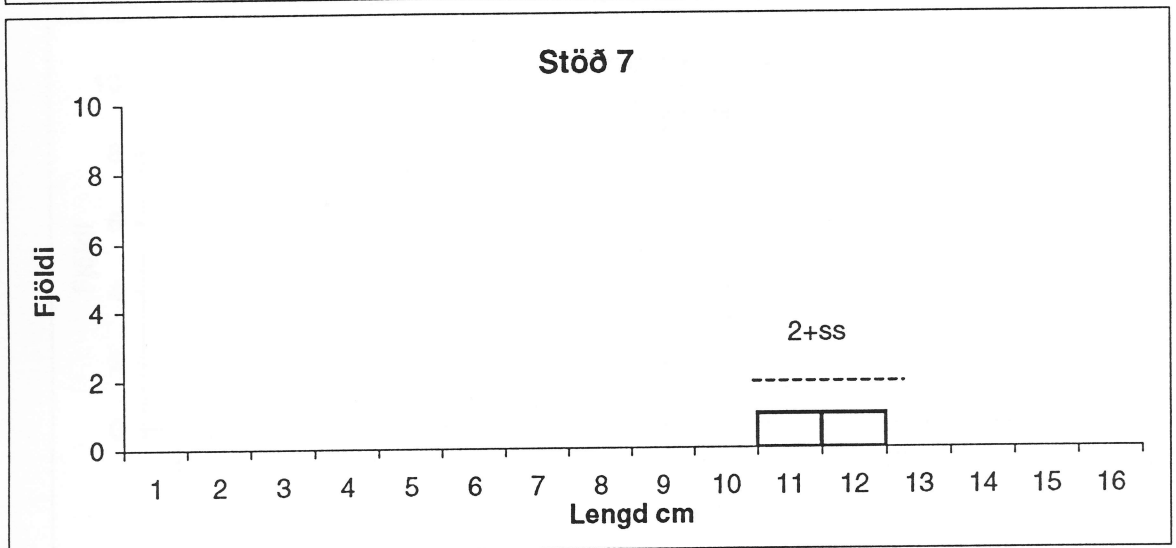
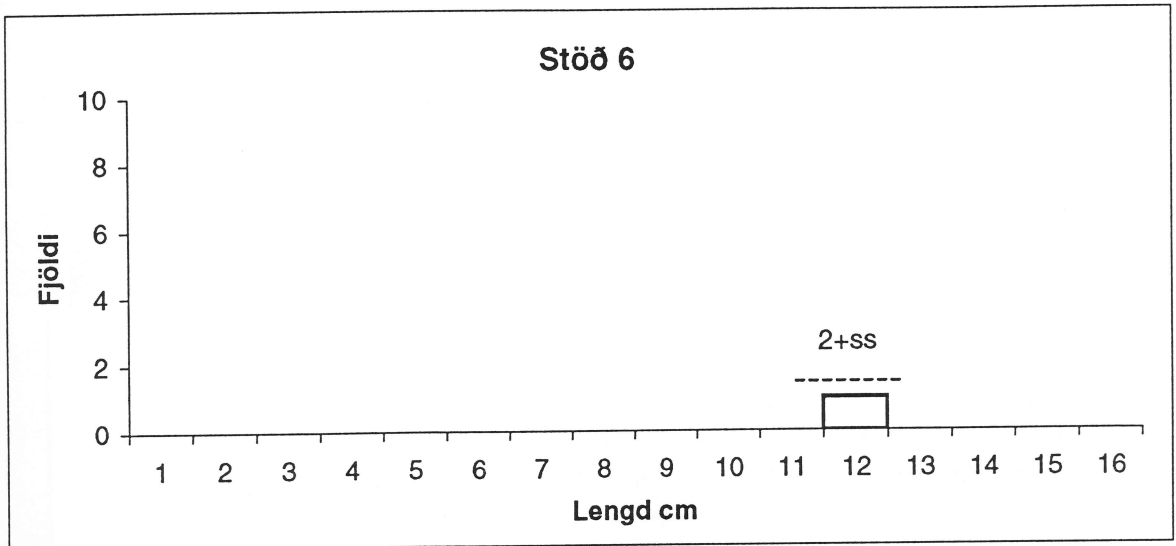
Sjávaraldur	Hængar	Hrygnur	Ókyngreint	Samanlagt
Smálax	24	6	2	32
Stórlax	6	3	2	11
Alls	30	9	4	43

Tafla 5. Veiði eftir stöðum í Sæmundará sumarið 1999, lax, bleikja, og urriði.

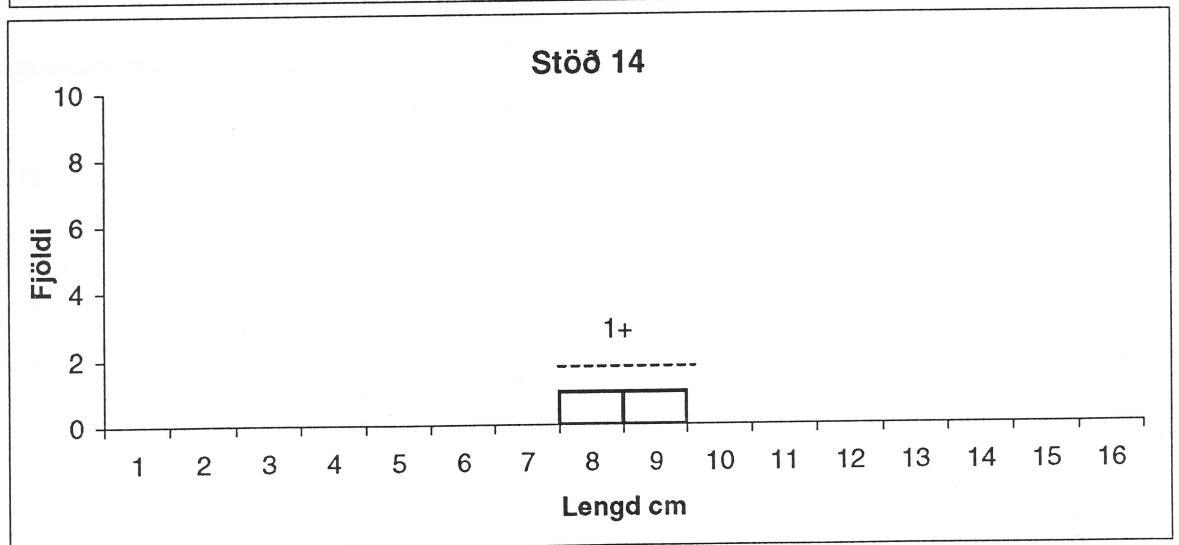
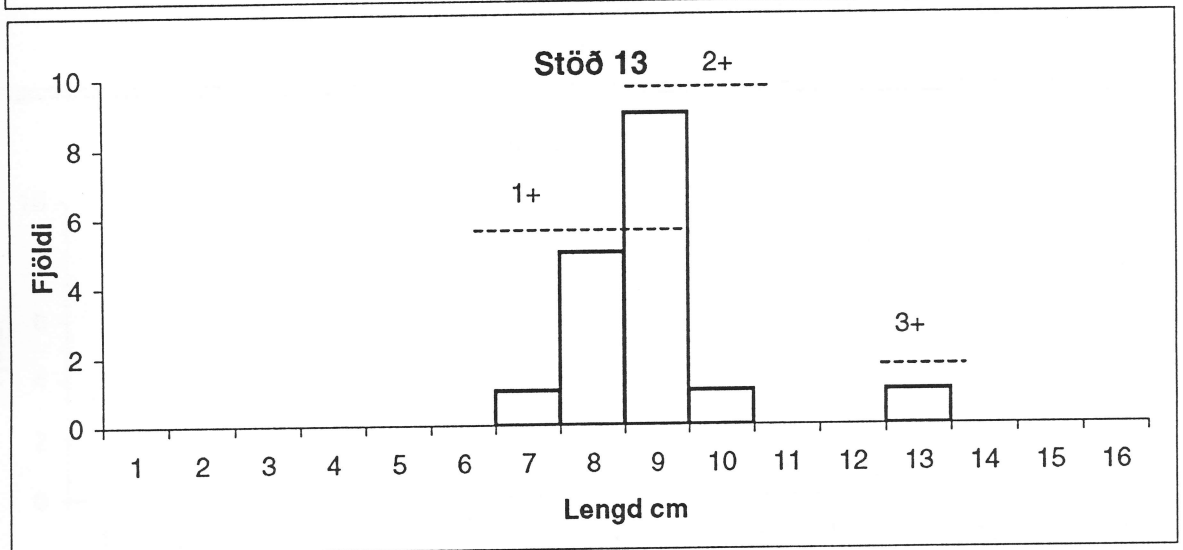
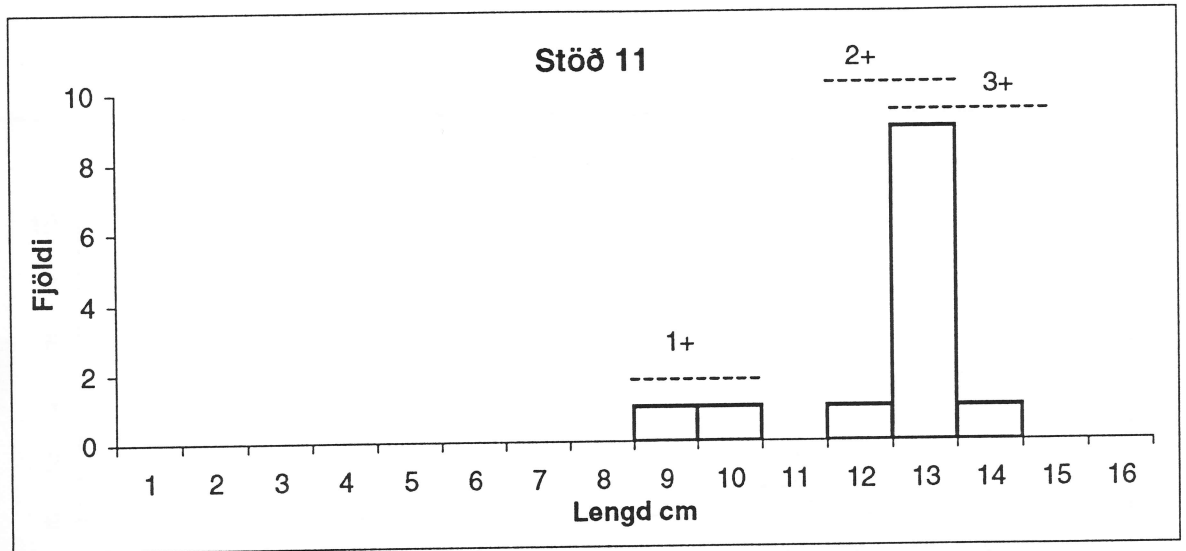
Veiðistaður	Lax	Bleikja	Urriði
0	28	153	121
1	0	3	12
2	1	3	7
4	1	0	0
7	2	3	0
9	0	2	0
10	0	2	1
11	0	3	1
13	1	0	0
14	0	0	1
15	0	1	0
18	2	0	0
19	2	0	0
22	1	0	0
25	1	2	0
26	0	4	3
29	2	0	0
30	2	5	4

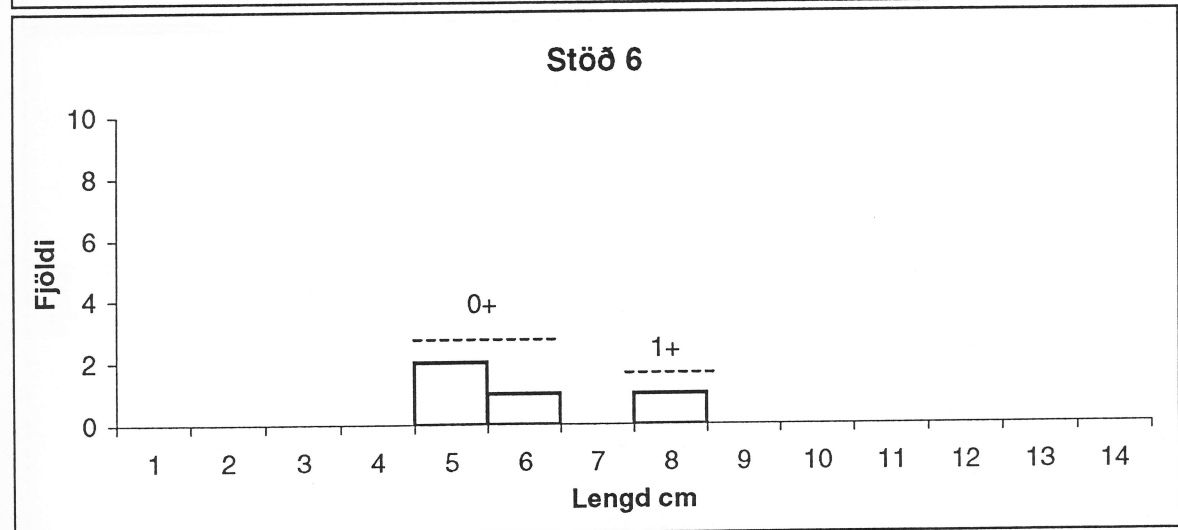
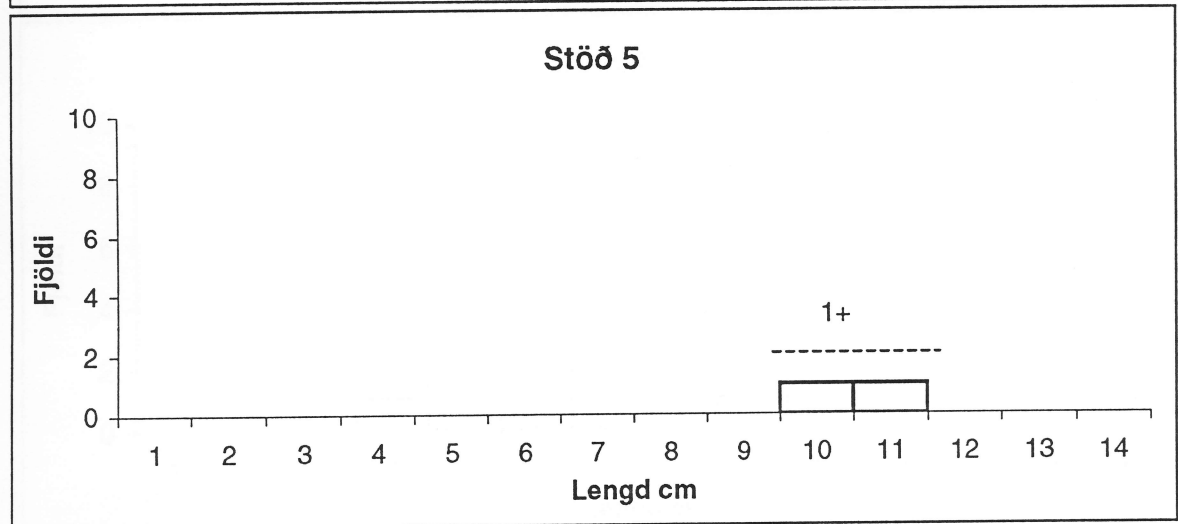
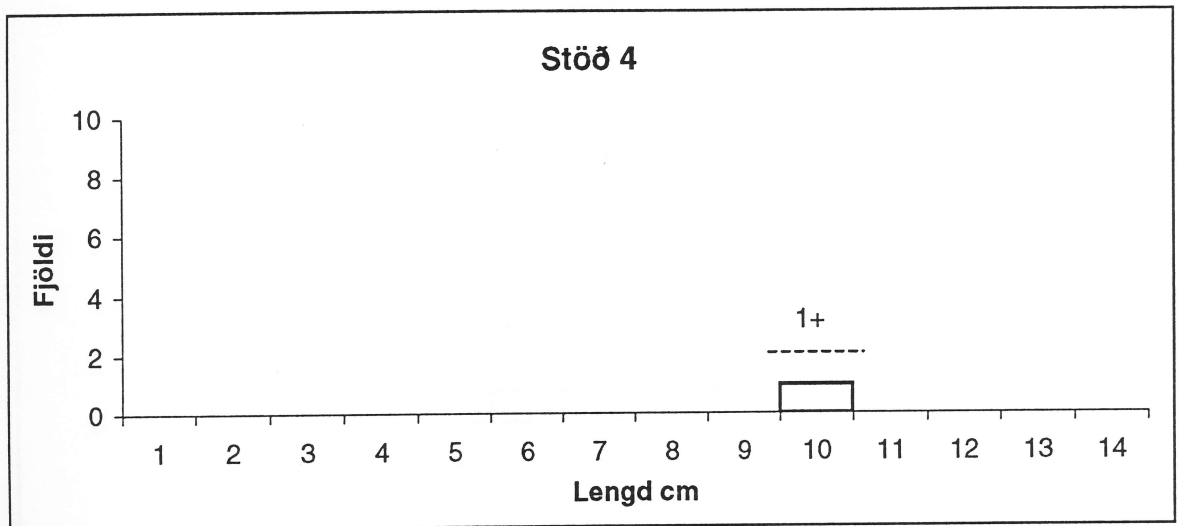
Mynd 1 Yfirlitsskort af Sæmundará með rafveidistöðum

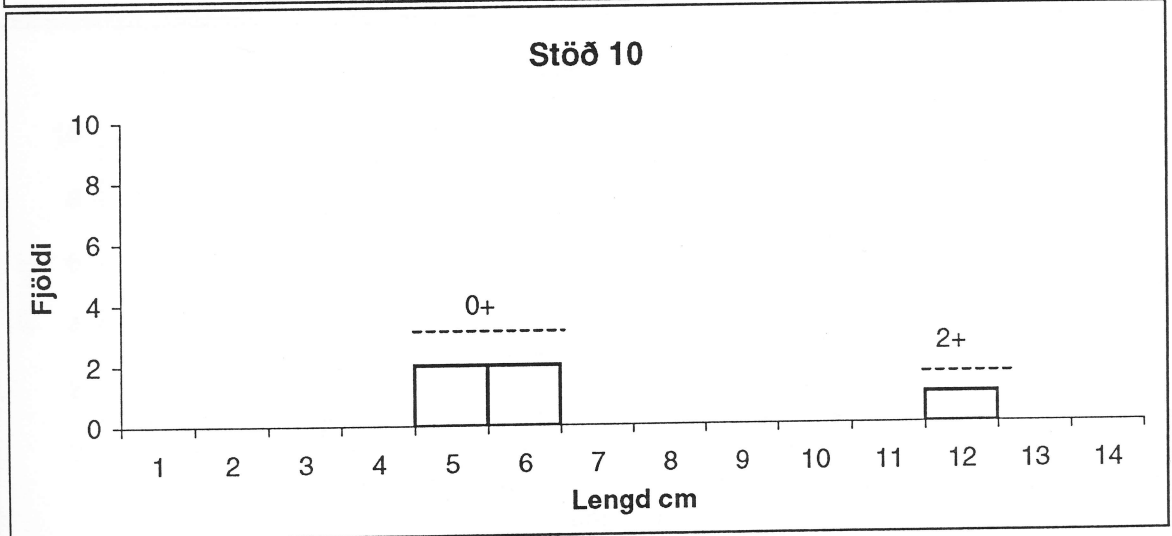
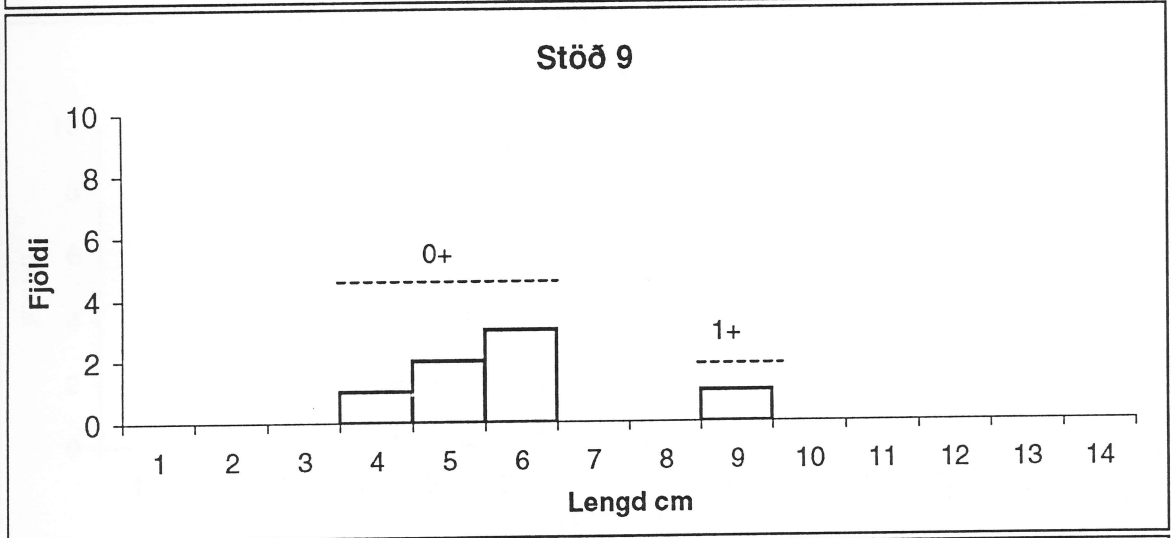
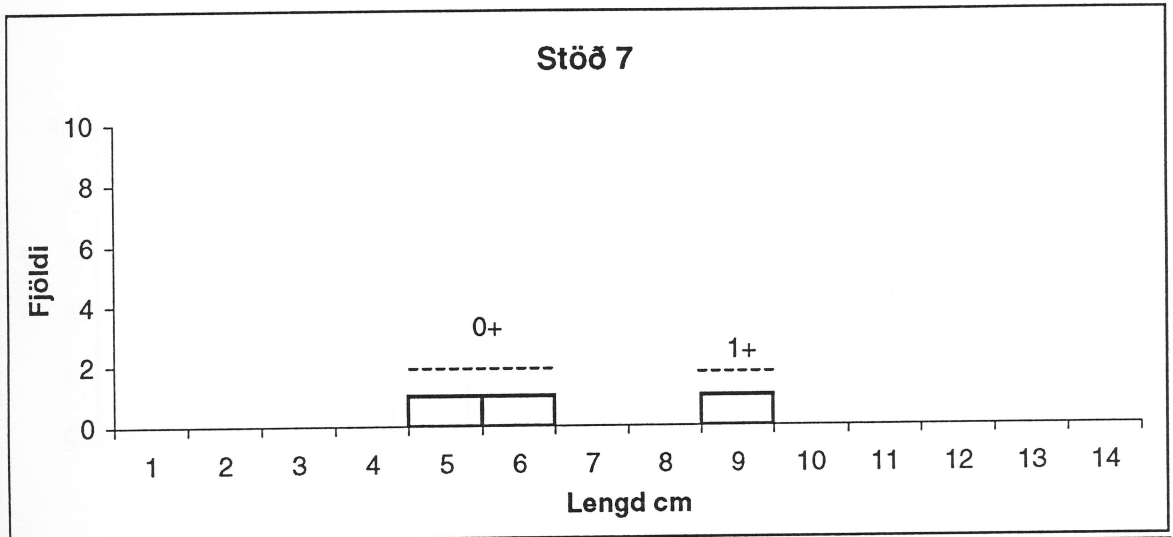
Mynd 2a. Lengdar- og aldursdreifing laxaseiða í Sæmundará 29. ágúst - 2. september 1999.

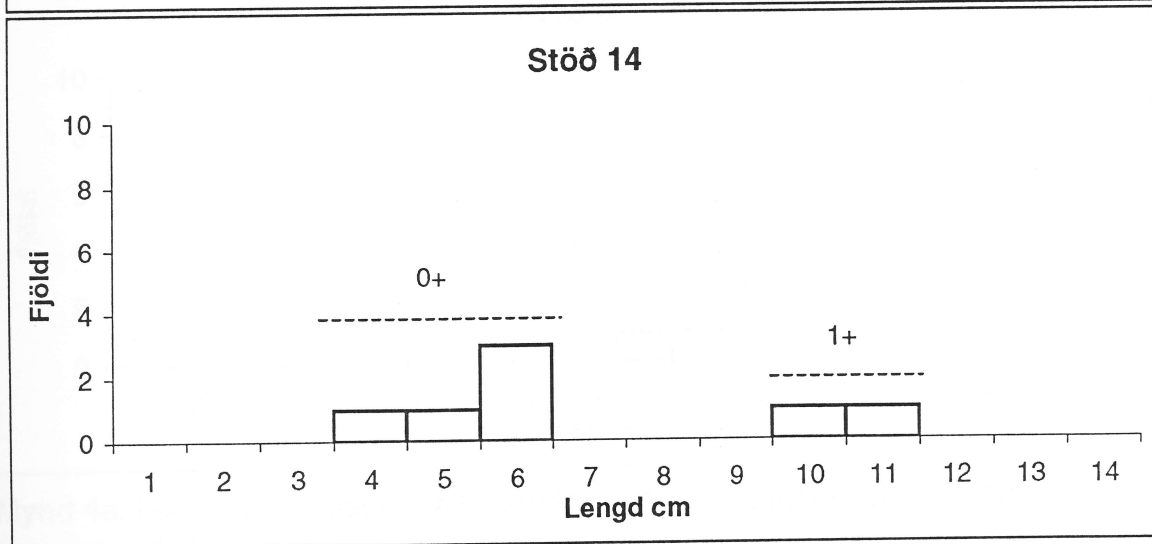
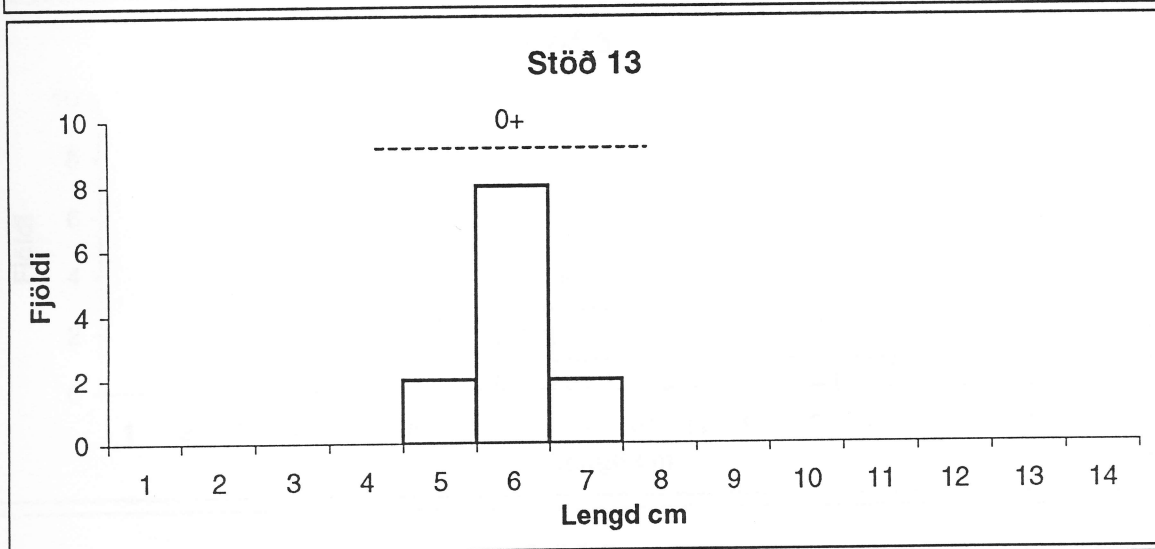
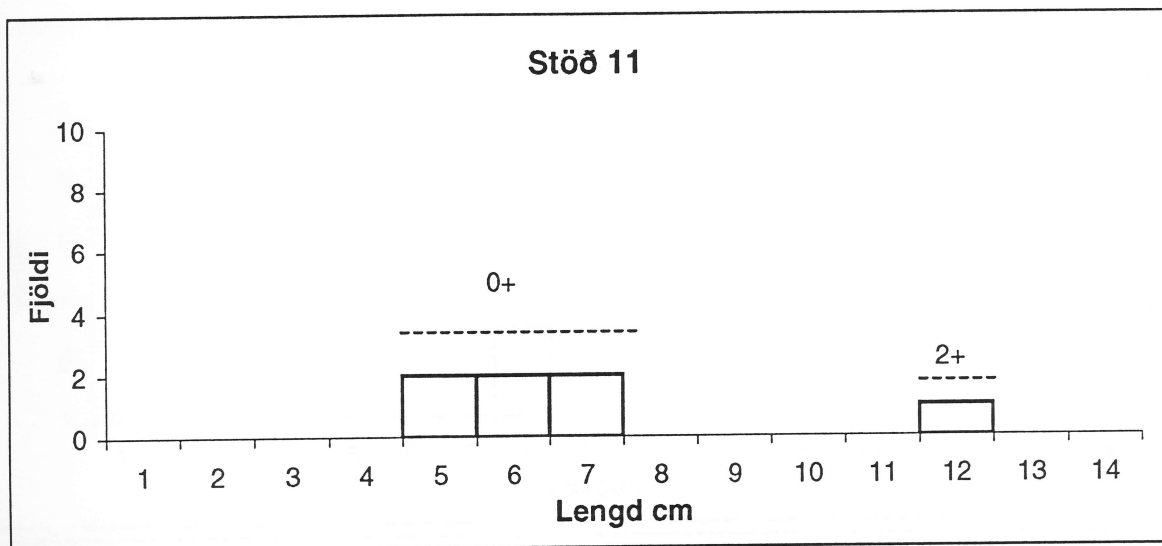
Mynd 2b. Lengdar- og aldursdreifing laxaseiða í Sæmundará 29. ágúst - 2. september 1999.

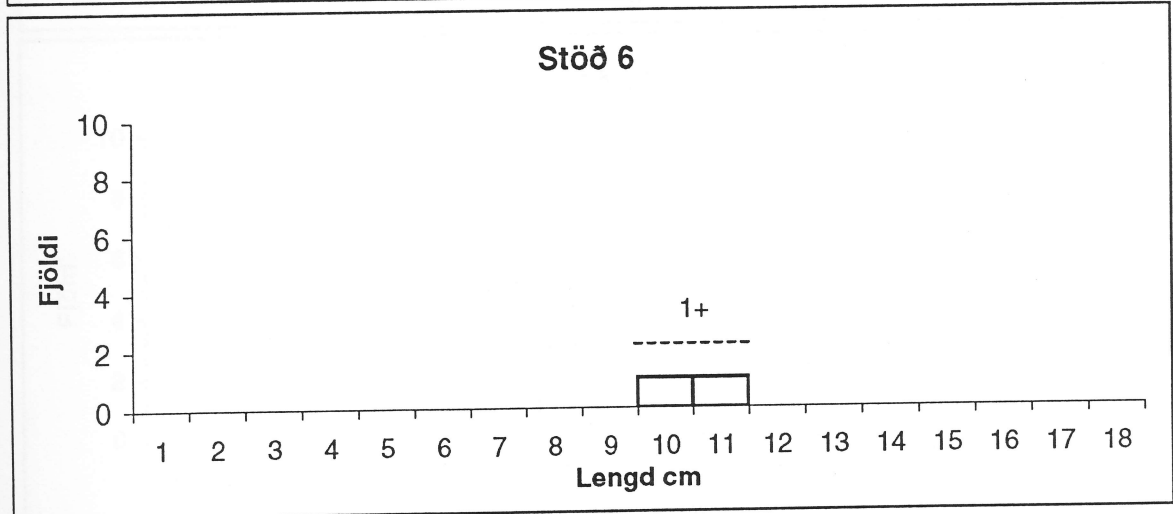
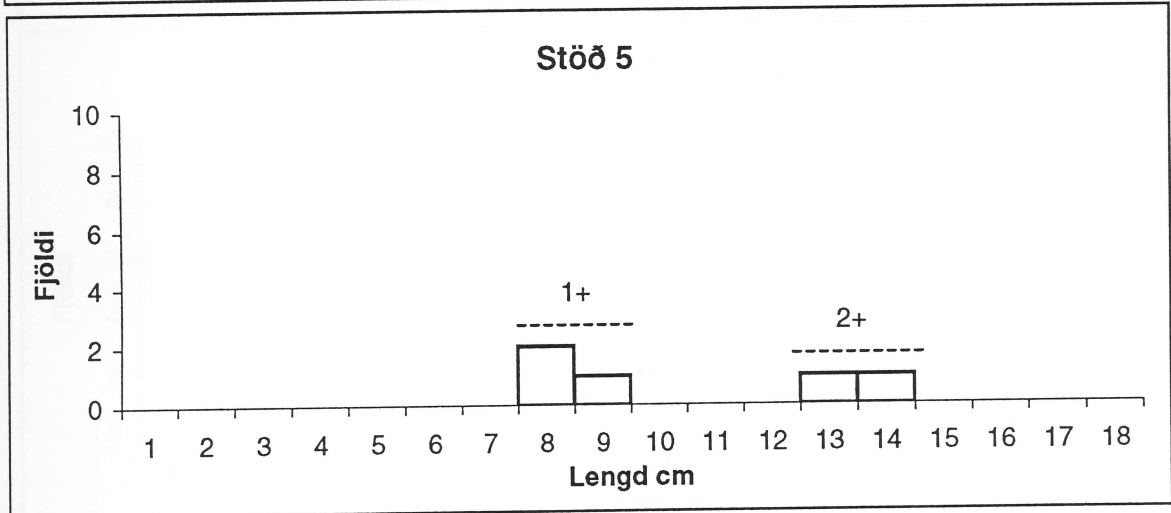
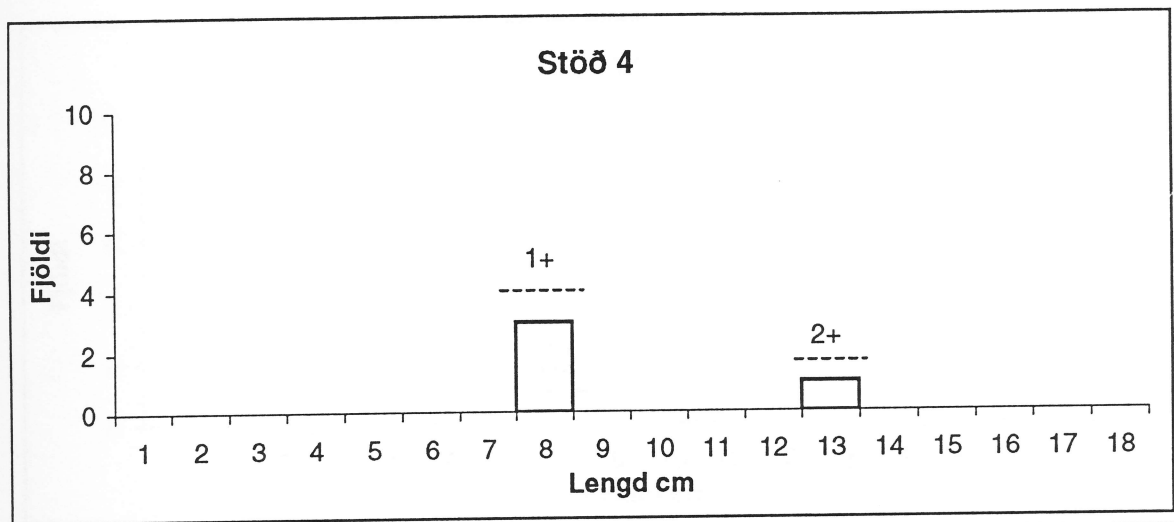
Mynd 3a. Lengdar- og aldursdreifing bleikjuseiða í Sæmundará 29. ágúst - 2. september 1999.

Mynd 3b. Lengdar- og aldursdreifing bleikjuseiða í Sæmundará 29. ágúst - 2. september 1999.

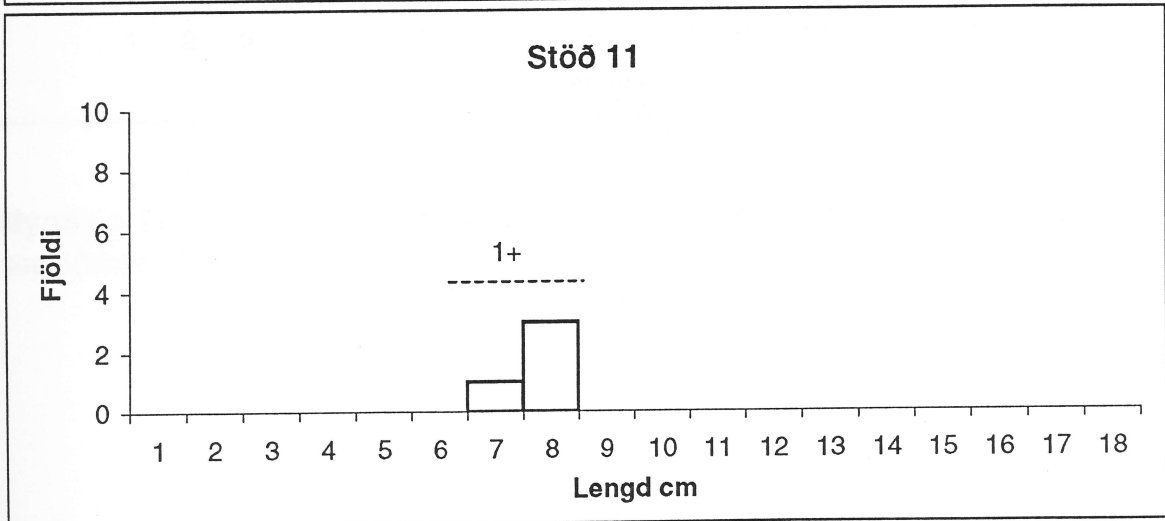
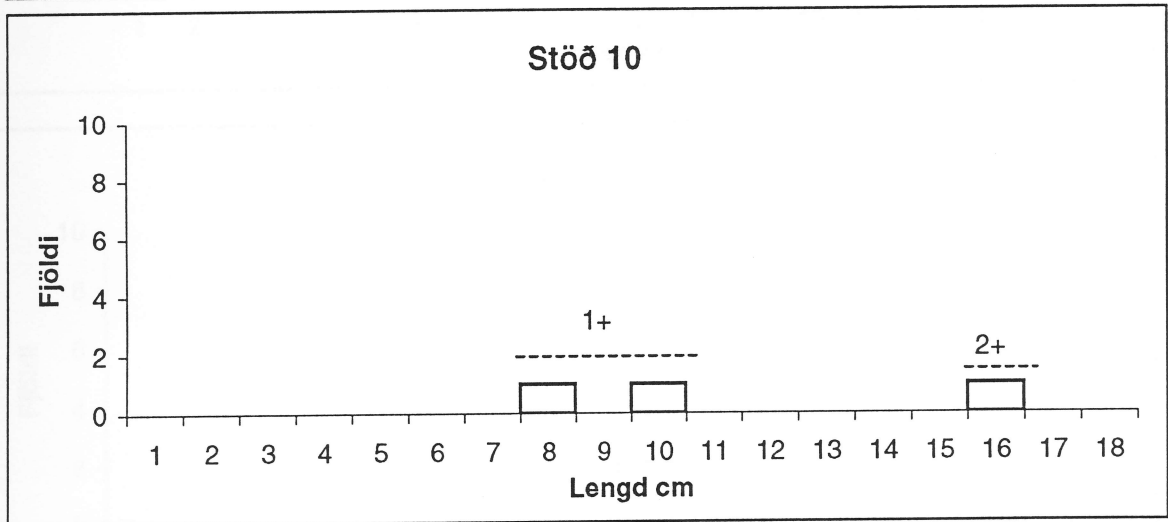
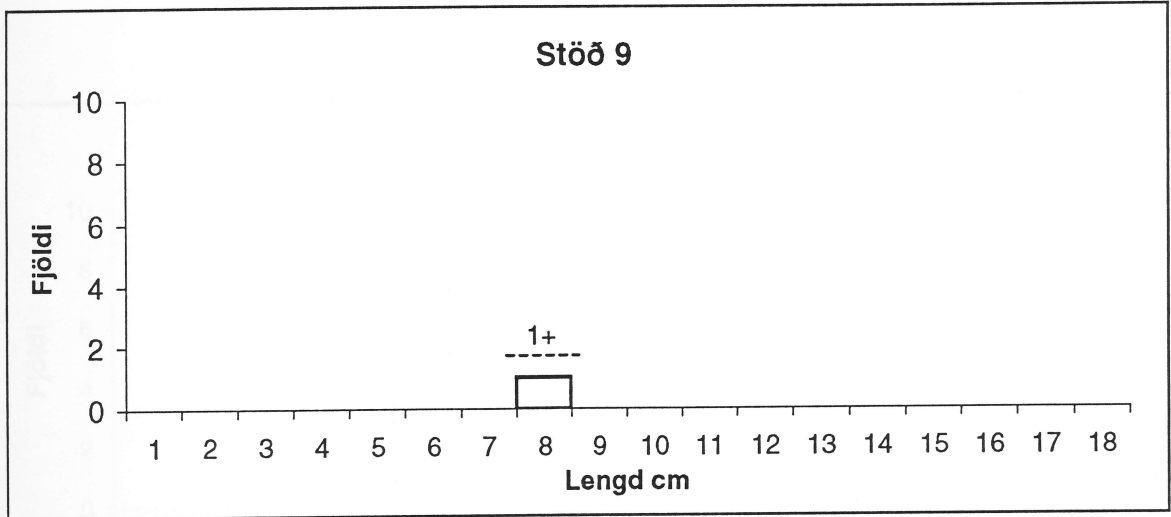

Mynd 3c. Lengdar- og aldursdreifing bleikjuseiða í Sæmundará 29. ágúst - 2. september 1999.

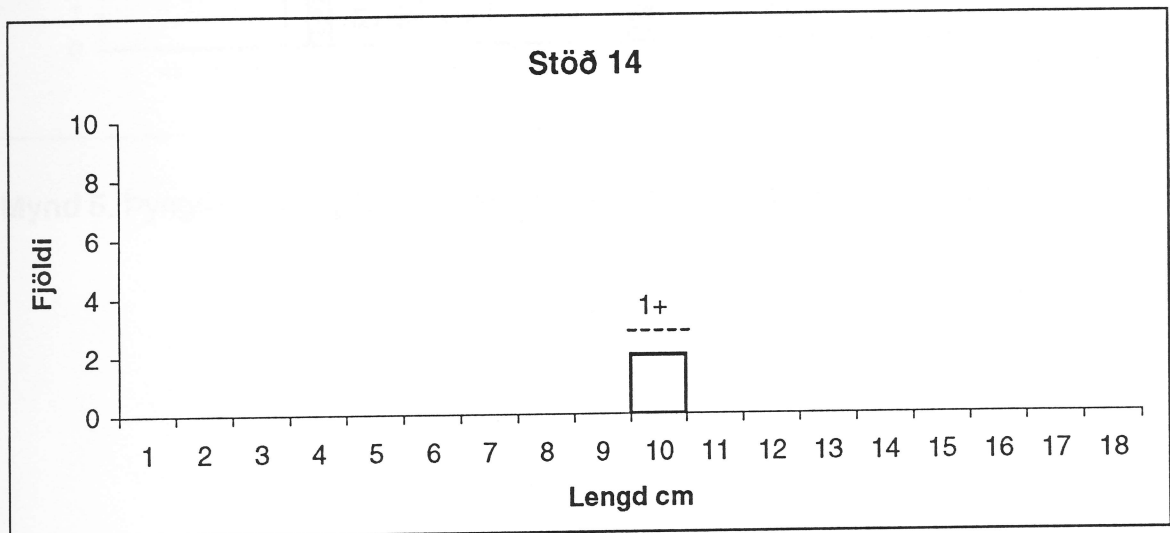
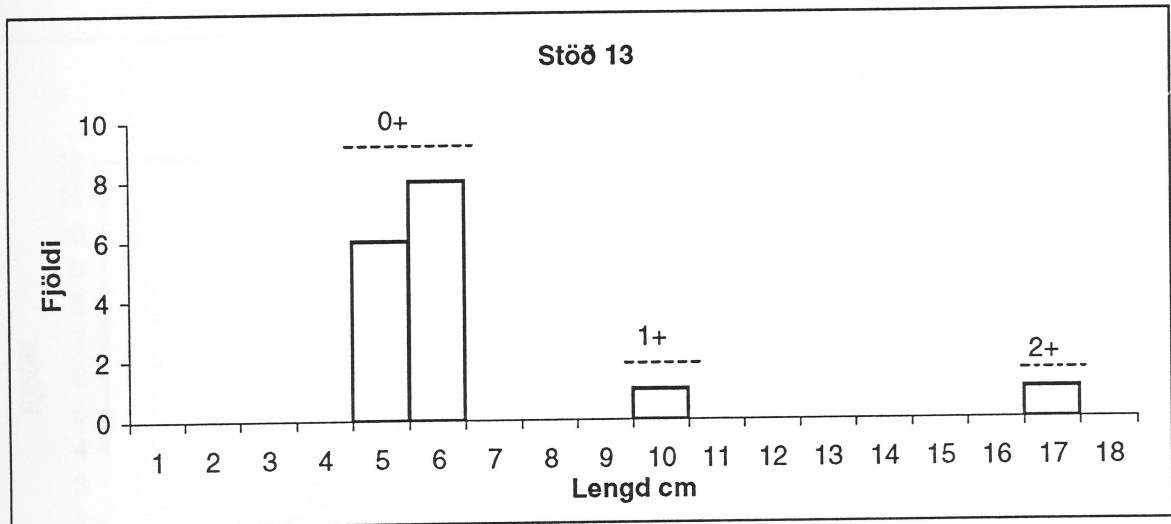

Mynd 4a. Lengdar- og aldursdreifing urriðaseiða í Sæmundará 29. ágúst - 2. september 1999.

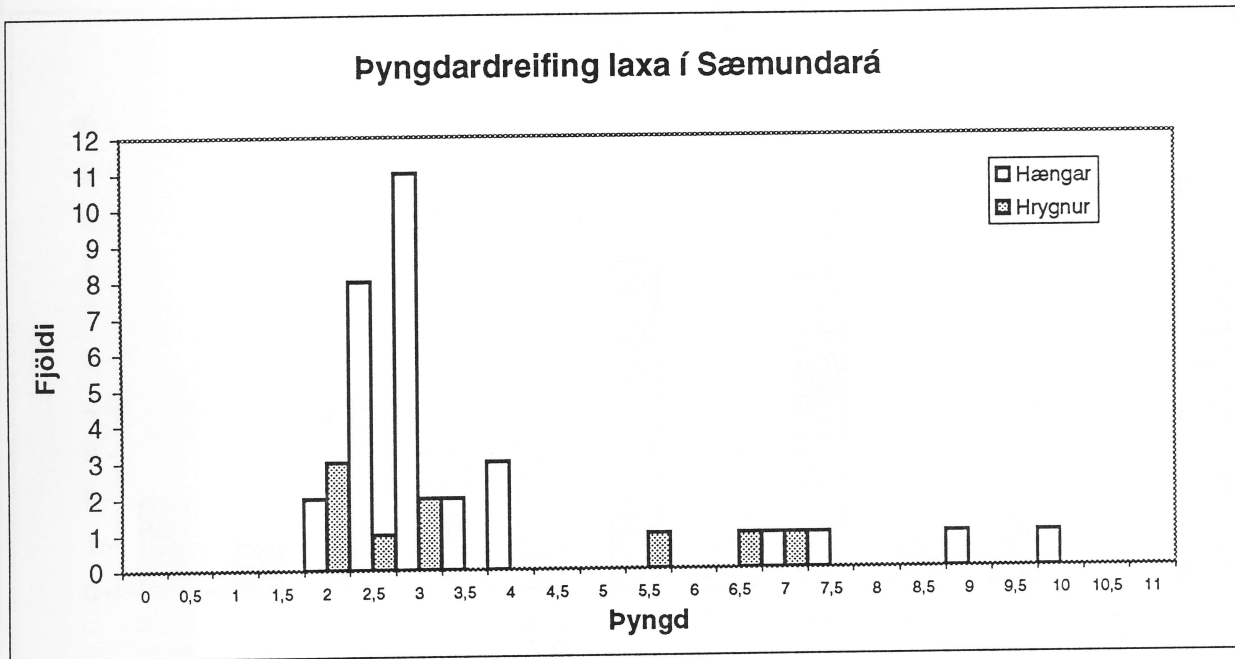

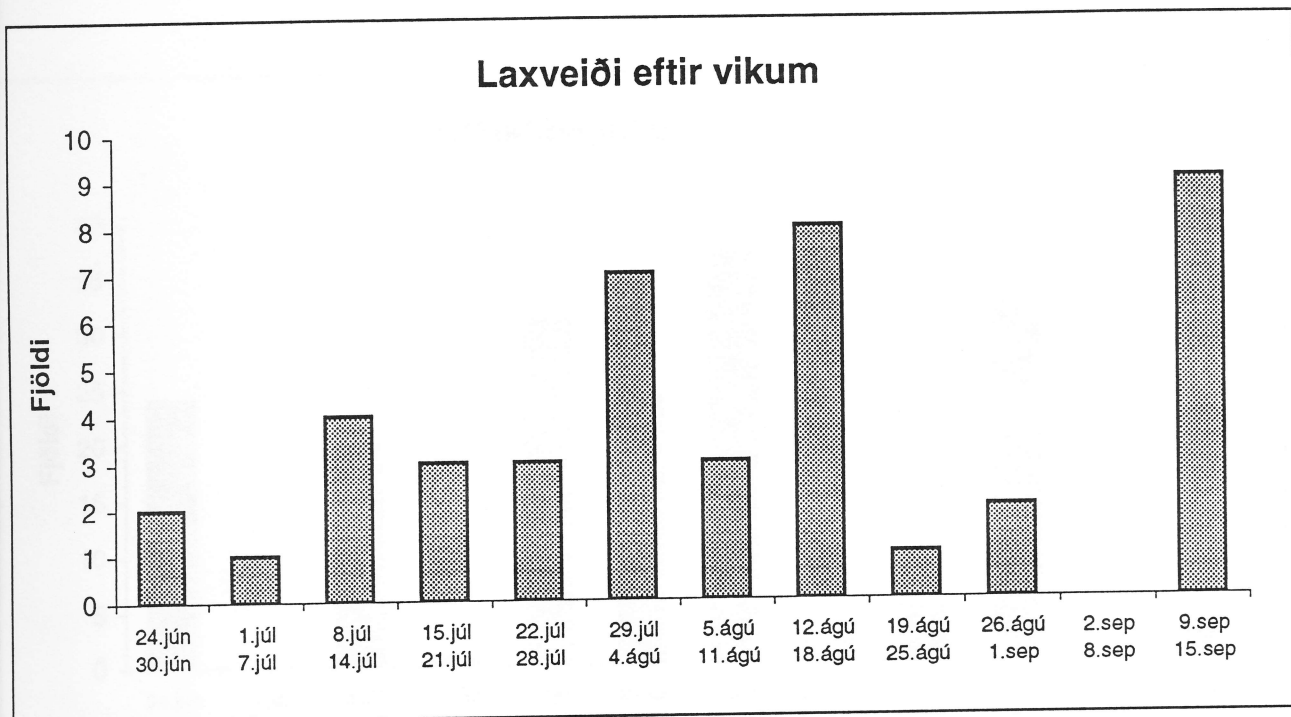
Mynd 4b. Lengdar- og aldursdreifing urriðaseiða í Sæmundará 29. ágúst - 2. september 1999.

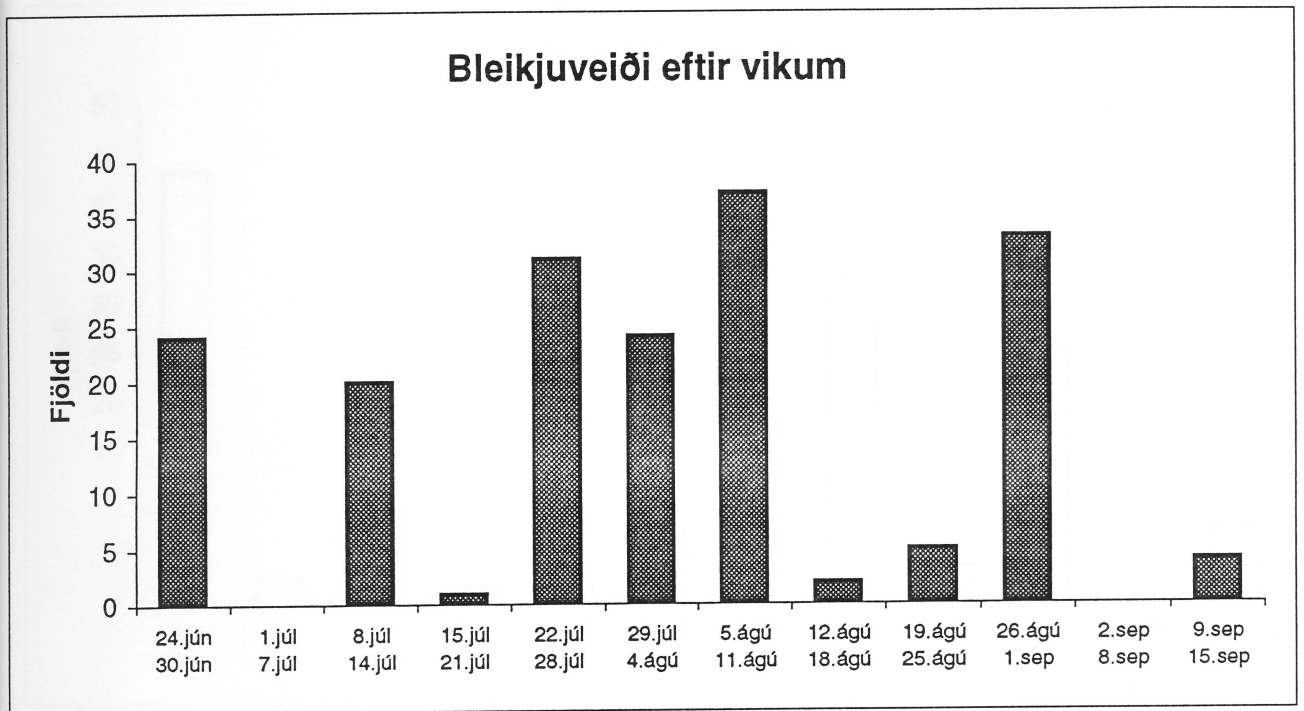
Mynd 4c. Lengdar- og aldursdreifing urriðaseiða í Sæmundará 29. ágúst - 2. september 1999.

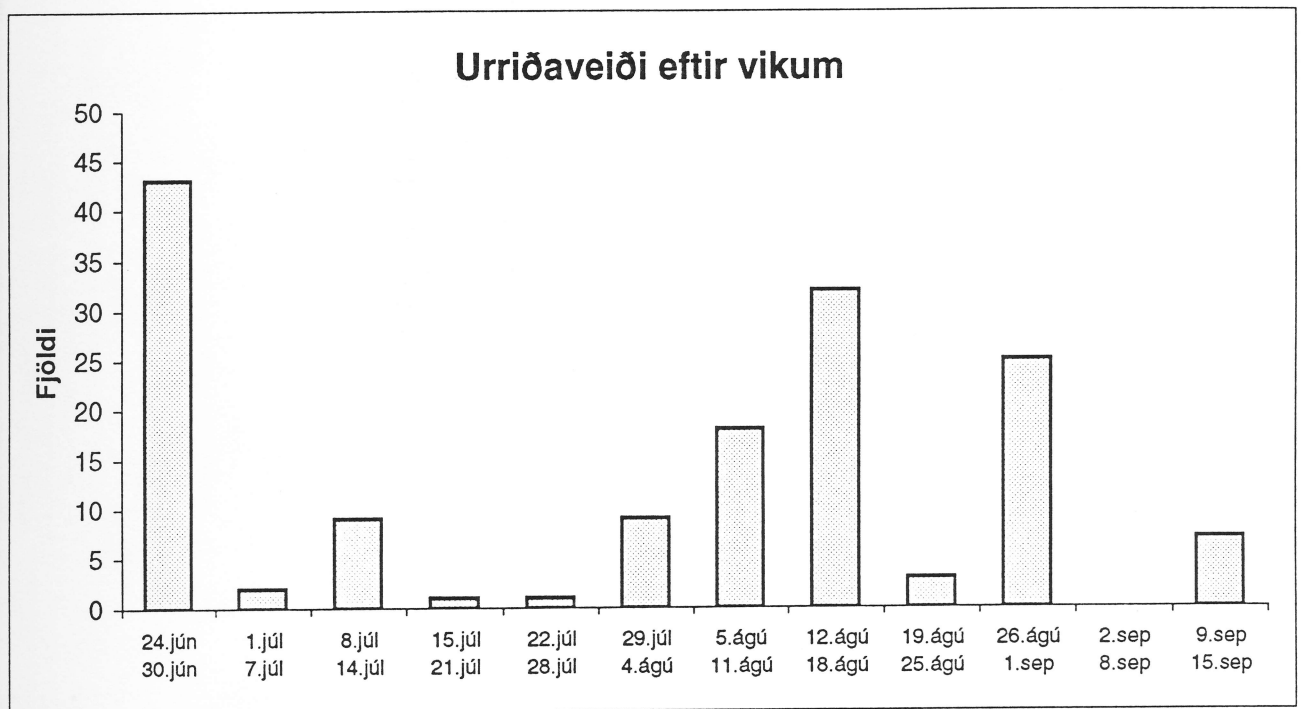
Mynd 5. Þyngdardreifing laxa í Sæmundará eftir kynjum sumarið 1999.

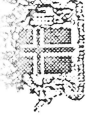
Mynd 6. Laxveiði í Sæmundará 1999 eftir vikum.

Mynd 7. Bleikjuveiði í Sæmundará 1999 eftir vikum.

Mynd 8. Urriðaveiði í Sæmundará 1999 eftir vikum.

Um fjárhæð og greiðslu bóta eða endurgjald, er greinir í lögum þessum, fer eftir lögum um framkvæmd eignarnáms.²⁾

1) L. 63/1994, 7. gr. 2) L. 11/1973

XVI. kafli.

Refsiákvæði og réttarfars.

[98. gr.]¹⁾

1. Það varðar mann sektum [eða fangelsi allt að 2 árum],²⁾ ef miklar sakir eru, ef:
  - a. Hann veiðir ólofað í vatni annars manns.
  - b. Hann hittist með veiðarfæri við veiðivatn annars manns fyrir utan venjulega vegi, nema sannað sé, að hann hafi átt þar lögmæt erindi.
  - c. Hann veiðir á tíma, þegar veiði er bönnuð, eða á stöðum, þar sem veiði er bönnuð.
  - d. Hann notar veiðitæki eða veiðiaðferðir, sem bannað er að nota, eða fylgir eigi settum reglum um tilhögun veiðitækja eða um veiðiaðferð.
  - e. Hann veiðir fisk, sem er minni en leyft sé að veiða, eða sleppir eigi í vatn veiddum fiski, er sleppa skal.
  - f. Hann brýtur ákvæði 23., 30., [38. eða 62. gr.]³⁾
  - g. Hann spillir fiskvegi eða talmar á ólögmætan hátt fiskför um vatn.
  - h. Hann notar sprengiefni, skotvopn, rafmagn, eitruð efni eða deyfandi eða veitir vatni af fiski við veiði.
  - i. Hann hlitir eigi settum reglum um veiðifélög eða samþykktum þeirra.
  - j. Hann hlitir annars eigi lögum þessum eða reglum, settum samkvæmt þeim.
2. Brot gegn ákvæðum 14. gr. innan íslenskrar fiskveiðilandhelgi varðar fisektum ...⁴⁾ og auk þess [fangelsi allt að 2 árum],²⁾ ef miklar sakir eru.
  - 1) L. 63/1994, 7. gr. 2) L. 82/1998, 161. gr. 3) L. 50/1998, 28. gr. 4) L. 116/1990, 34. gr.

[99. gr.]¹⁾

Brot þau, er getur í c-, d- og h-liðum [98. gr.]¹⁾ teljast fullframin, jafnskjótt og veiðarfæri er komið að veiðistað, nema sannað sé, að það hafi verið flutt þangað í lögmætum tilgangi.

1) L. 63/1994, 7. gr.

[100. gr.]¹⁾

Nú veiðir maður ólofað í vatni annars manns, og skal sá, er misgert var við, fá allt veiðifang eða andvirði þess auk bóta fyrir annað tjón, sem hann kann að halfa orðið fyrir.

1) L. 63/1994, 7. gr.

[101. gr.]¹⁾

Ólögleg veiðitæki og veiðitæki, sem eru notuð með ólöglegum hætti, skulu upptæk ger. Eins fer um ólöglegt veiðifang, sbr. þó [100. gr.]¹⁾

1) L. 63/1994, 7. gr.

[102. gr.]¹⁾

Sektir samkvæmt lögum þessum og andvirði upptækra veiðitækja renna í ríkissjóð.

1) L. 63/1994, 7. gr.

[103. gr.]¹⁾

1. Rétt er dómsmálaráðherra að fela Landhelgisgæslunni löggæslu samkvæmt lögum þessum, efur því sem við verður komið.²⁾

1) L. 63/1994, 7. gr. 2) L. 19/1991, 194. gr.

XVII. kafli.

Niðurlagsákvæði.

[104. gr.]¹⁾

Veiðifélag, sem löglega hefur verið stofnað samkvæmt eldri lögum, skal haldast, en breyta skal samþykktum þess samkvæmt 1.-2. mgr. 49. gr.

1) L. 63/1994, 7. gr.

Lög um lax- og silungsveiði

nr. 76/1970 með síðari breytingum.

(sbr. lög nr. 63/1994 og lög nr. 50/1998)

Lög um lax- og silungsvæði

1970, nr. 76, 25. júní

I. kafli.

Orðaskýringar.

1. gr.

[Merking orða í þessum lögum er sem hér segir:

Alfiskur: Fiskur sem alinn er eða látinn ganga sjálfala í jörnum eða látum.

Almennigur / stöðuvatn: Sá hluti stöðuvatns sem liggur fyrir utan 115 m breitt vatnsbelti (netlög) landareigna þeirra sem að vatninu liggja.

A: Straumvatn frá ósasvæði til upplaka.
Al: Sá staður langs eftir vatni, stöðuvatni eða straumvatni þar sem dýpi er mest milli grynninga eða sandeyra sem eigi teljast bakkar. Nú eru fleiri álar en einn og heitir sá höfuðáll sem vatnsmestur er.

Bakk: Fast takmark á farvegi straumvatns eða legi stöðuvatns, svo sem klettur, gróid land eða eyrar sem vatn fellur eigi yfir í meðalvexti eða sjór um stórstraumslæði.

Dráttur: Staður í veiðivatni þar sem ádráttarveiði verður við komið.

Eldisfiskur: Sjá alfiskur.

Eldissrófi: Höpur vatnafiska alinn í eldisstöð undan fiski sem alið hefur allan sinn aldur í fiskeldisstöð.

Félagsskapur: Eigenda eða notenda veiðiréttar um sameiginlega hagnýtingu veiðihlunninda.

Fiskeldi: Geymsla, gæsla og fôðrun vatnafiska, hafbeit, klak- og seiðældi, hvort sem er í söltu eða ósöltu vatni.

Fiskeldisstöð: Staður þar sem vatn, sjór, land eða mannvirki er nýtt í þágu fiskeldis.

Fiskihverfi: Veiðivatn eða -votn sem sami fiskstofn byggir og fer um fram og aftur eða ætla má að sami fiskstofni byggji og fari um fram og aftur þá er ræktaður hefur verið.

Fiskrækt: Hvers konar aðgerðir sem ætla má að skapi eða auki fiskmagn veiðivatns, sbr. 2. mgr. 44. gr.

Fiskræktarslepping: Slepping samstofna smáseiða eða gönguseiða til aukningar á fiskigöngd í veiðivatni.

Fiskur: Lax (Salmo salar), silungur (Salmo trutta og Salvelinus alpinus) og regnbogasilungur (Oncorhynchus mykiss), áll (Anguilla anguilla) eða annar vatnafiskur ef ræktaður verður.

Fiskvegur: Hvers konar mannvirki er gerir veiðivotn fiskgöng eða greiðir fiskför um þau.

Fóstveiðivél: Veiðitæki sem fest er í vatni og fiskur getur áneijast í eða króast af, svo sem lagnet, kröknet, kista og gíróng.

Geldstöfi: Vatnafiskur sem ekki framleiðir fjólar kynfrumur.

Göngusilungur: Silungur er gengur úr sjó í ósalt vatn, svo sem sjóbirtingur (urriði) og sjóreyður (bleikja).

Hafbeit: Slepping gönguseiða til sjögöngu og veiði kynþroska fiska til slátrunar er þeir ganga úr sjó í ferskt vatn.

Hafbeit til strangaveiði: Slepping gönguseiða í veiðivatn með takmarkaða framleiðslu til aukningar á fiskigöngd til strangaveiði.

Hafbeitarstöfi: Höpur vatnafiska sem klakinn hefur verið út undan fiski úr hafbeit.

Höfuðarstöfi: Staður þar sem vatn, sjór, land eða mannvirki er nýtt í þágu hafbeitar.

Jörð: Lögðylli samkvæmt ábúðarlögum.

Kvæleldi: Fiskeldi í netkvíum (netburum) í fersku vatni eða söltu.

Kvisi: Hluti af straumvatni sem fellur sér milli bakka.

Laxarþýr: Öll dýr með kalt blóð sem lifa og geta afkvæmi í sjó eða fersku vatni.

Laxastöfi: Höpur laxa sem hrygnir á tilteknum stað og á tilteknum tíma og hrygnir ekki í neinum nelli með öðrum höpum á öðrum stað eða á öðrum tíma.

Lögn: Staður í vatni þar sem fastri veiðivél verður við komið.

Netlög: Vatnsbotn 115 metra út frá bakka landareignar að straumvatni eða stöðuvatni, svo og sjávarbotn 115 metra út frá stórstraumsfjörorði landareignar.

Ós í lá: Sá staður þar sem straumur þverar sameinast straumi höfuðár.

Ós í sjó: Sá staður þar sem straumur áhr hverfur í sjó um stórstraumsfjörunu.

Ós í stöðuvatni: Sá staður þar sem straumur áhr hverfur í stöðuvatni.

Ós úr stöðuvatni: Sá staður þar sem straumliða áhr hefst í stöðuvatni.

e. Aðrar tekjur.

[f. 3% af óskirnum tekjum vatnsafstöðva í landinu vegna sölu á raforku samkvæmt sérsamningum til nýrra stórnotenda.]²⁾

2. [Með stjórn Fiskræktarsjóðs fer veiðimálanefnd. Ákvarðanir um styrki og lán úr sjóðnum skulu háðar samþykki ráðherra.]³⁾

[3. Ráðherra setur í reglugerð nánari ákvæði um gjaldskyldu, innheimtu, útreikning, gjaldlags, lögværnd, álagningu gjalda samkvæmt áætlun og annað sem lýtur að framkvæmd á innheimtu gjaldanna.]⁴⁾

1) L. 63/1994, 7. gr. 2) L. 50/1998, 27. gr. 3) L. 38/1992, 1. gr.

[93. gr.]¹⁾

1. [Heimilt er að veita lán og styrki úr Fiskræktarsjóði til mannvirkjagerðar er lýtur að fiskrækt eða fiskeldi enda samþykki veiðimálastjóri tilhögun framkvæmda, þar sem gerðar undir eftirliti hans og hann mæli með styrkveitingu. Einn fremur er heimilt að veita úr Fiskræktarsjóði lán eða styrki til annarra verkefna sem stuðla að aukningu og viðhaldi íslenskra laxfiska. Ráðherra setur með reglugerð nánari ákvæði um ráðstöfun fjár úr Fiskræktarsjóði.]²⁾

2. Þessar framkvæmdir njóta styrks, er nemi allt að $\frac{1}{3}$ af áætluðum kostnaði:

1. Fiskvegir og önnur meiri háttar mannvirki, er stefna að því að auka fiskför um vatn.

2. Klakhús og eldisstöðvar.

1) L. 63/1994, 7. gr. 2) Sjá ntl. 68/1997.

[94. gr.]¹⁾

Veita skal lán úr Stofnlánadeild landbúnaðarins samkvæmt lögum nr. 75 27. apríl 1962,²⁾ um Stofnlánadeild landbúnaðarins, landnámi, ræktun og byggingar í sveitum, til framkvæmda þeirra, sem getur í [93. gr.]¹⁾ Lán skulu og veitt til að reisa íbúðarhús við eldisstöðvar samkvæmt lögum nr. 75 27. apríl 1962,³⁾ þegar fiskur hefur verið alinn þar í 3 ár og skilyrði til eldis hafa reynst hagkvæm. Lán til íbúðarhúsa við eldisstöðvar skulu hlíta sömu reglum sem lán til íbúðarhúsa á nýbýlum.

1) L. 63/1994, 7. gr. 2) Nú l. 45/1971

XV. kafli.

Um matsgerðir og skaðabætur.

[95. gr.]¹⁾

[95. gr.]¹⁾

1. Nú greinir menn á, hvar um sé að telfa sjó, straumvatn, stöðuvatn, á, ós, ósasvæði, kvísi, ál, takmörk fiskihverfis, vatns eða hluta af vatni, svo sem ós, ósasvæði, kvísi, ál, foss, lögn eða veiðistað, legu aðalstraumlinu eða önnur slík efni, sem getur í lögum þessum, og skal þá skera úr ágreiningi með mati.

2. Mat samkvæmt 1. mgr. og annað mat, sem getur í lögum þessum, skulu framkvæma tveir menn dómkvaddir af héraðsdómara, þar sem er vatn það, er meta skal. Héraðsdómari skal að jafnaði dómkveðja menn búsetta í öðru lögsagnarumdæmi, en ráðfæra skal hann sig við veiðimálastjóra, áður en hann framkvæmir dómkveðningu. Nú varðar mat merkvatn milli lögsagnarumdæma, og ákveður þá ráðherra, hvada héraðsdómari dómkveður matsmenn.

3. Mati má skjóta til yfirmats, áður en liður eru tveir mánuðir frá birtingu mats. [Í yfirmati eiga seti þrjú menn sem ráðherra skipar, þar af einn samkvæmt tilnefningu veiðimálanefndar.]²⁾

4. Rétt er að skjóta ágreiningi, er getur í 1. mgr., beint til yfirmatsmanna, enda seu aðilar ásáttir um það.

5. Matsmenn ákveða kostnað af mati og skiptingu hans á aðila.

6. Rétt er matsmönnum að kveðja kunnáttumenn sér til aðstoðar, ef þörf þykir, telst kostnaður af því til matskostnaðar.

1) L. 63/1994, 7. gr. 2) L. 73/1996, 12. gr.

[96. gr.]¹⁾

[96. gr.]¹⁾

1. Nú hefur veiðieigandi, er veiði átti áður en lög þessi komu til framkvæmda, misst hana að mestu eða öllu fyrir þá sök, að lögin fyrirhuna honum að nota þá veiðiaðferð, er hann áður miáti einni við koma, og á hann þá kröfu til skaðabóta eftir mati, sbr. [95. gr.]¹⁾

2. [Matsmenn skv. 1. mgr. skulu leita umsagnar veiðimálastjóra og veiðimálanefndar.

3. Nú hefur maður í öðrum tilvikum en í 1. mgr. segir orðið að mun öðrum fremur fyrir ljóni

vegna ákveða og framkvæmdar laga þessara, og á hann kröfu til skaðabóta eftir mati. Skaðabætur skulu greiða eigendur veiðiréttar í fiskihverfi því, sem í hlut á, eftir ákvörðun matsnefndar, og má taka þær lögrakti. Ákveða má þeim, er ljón hefur beðið, bætur með því að úthluta honum arði í arðskrá. Stjórn veiðifélags er skylt að annast innheimtu bóta á félagssvæði sínu.

1) L. 63/1994, 7. gr. 2) L. 108/1988, 33. gr.

[97. gr.]¹⁾
Um fjárhæð og greiðslu bóta eða endurgjald, er greinir í lögum þessum, fer eftir lögum um framkvæmd eignarhans.²⁾

1) L. 63/1994, 7. gr. 2) L. 11/1973

XVI. kafli. Refsiákvæði og réttarfars.

- [98. gr.]¹⁾
1. Það varðar mann sektum [eða fangelsi allt að 2 árum],²⁾ ef miklar sakir eru, ef:
a. Hann veiðir ólofað í vatni annars manns.
b. Hann hittist með veiðarfæri við veiðivatn annars manns fyrir utan venjulega vegi, nema sannað sé, að hann hafi átt þar lögmat erindi.
c. Hann veiðir á tíma, þegar veiði er bönnuð, eða á stöðum, þar sem veiði er bönnuð.
d. Hann notar veiðitæki eða veiðiaðferðir, sem bannað er að nota, eða fylgir eigi settum reglum um tilhögun veiðitækja eða um veiðiaðferð.
e. Hann veiðir fisk, sem er minni en leyft sé að veiða, eða sleppir eigi í vatn veiddum fiski, er sleppa skal.
f. Hann brýtur ákvæði 23., 30., [38. eða 62. gr.]³⁾
g. Hann spillar fiskvegi eða tálmar á ólögmatan hátt fiskfór um vatn.
h. Hann notar sprengiefni, skotvopn, rafmagn, eitruð efni eða deyfandi eða veitir vatni af fiski við veiði.
i. Hann hlitir eigi settum reglum um veiðifélög eða samþykktum þeirra.
j. Hann hlitir annars eigi lögum þessum eða reglum, settum samkvæmt þeim.
2. Brot gegn ákvæðum 14. gr. innan íslenskrar fiskveiðilandhelgi varðar fésektum ...⁴⁾ og auk þess [fangelsi allt að 2 árum],²⁾ ef miklar sakir eru.
1) L. 63/1994, 7. gr. 2) L. 82/1998, 161. gr. 3) L. 50/1998, 28. gr. 4) L. 116/1990, 34. gr.

[99. gr.]¹⁾
Brot þau, er getur í c-, d- og h-liðum [98. gr.],¹⁾ teljast fullframin, jafnskjött og veiðarfæri er komið að veiðistað, nema sannað sé, að það hafi verið flutt þangað í lögmatum tilgangi.
1) L. 63/1994, 7. gr.

[100. gr.]¹⁾
Nú veiðir maður ólofað í vatni annars manns, og skal sá, er misgert var við, fá allt veiðifang eða andvirði þess auk bóta fyrir annað tjón, sem hann kann að hafa orðið fyrir.
1) L. 63/1994, 7. gr.

[101. gr.]¹⁾
Ólögleg veiðitæki og veiðitæki, sem eru notuð með ólöglegum hætti, skulu upptæk ger. Eins fer um ólöglegt veiðifang, sbr. þó [100. gr.]¹⁾
1) L. 63/1994, 7. gr.

[102. gr.]¹⁾
Sektir samkvæmt lögum þessum og andvirði upptækra veiðitækja renna í ríkissjóð.
1) L. 63/1994, 7. gr.

[103. gr.]¹⁾
1. Rétt er dómsmálaráðherra að fela Landhelgisgæslunni löggsælu samkvæmt lögum þessum, eftir því sem við verður komið.²⁾
1) L. 63/1994, 7. gr. 2) L. 19/1991, 194. gr.

XVII. kafli. Niðurlagsákvæði.

[104. gr.]¹⁾
Veiðifélag, sem löglega hefur verið stofnað samkvæmt eldri lögum, skal haldast, en breyta skal samþykktum þess samkvæmt 1. – 2. mgr. 49. gr.
1) L. 63/1994, 7. gr.

Lög um lax- og silungsveiði

nr. 76/1970 með síðari breytingum.

(sbr. lög nr. 63/1994 og lög nr. 50/1998)

hvers aðila til veiði vera í hlutfalli við landverð hvers jarðarhluta, þegar landskipti fara fram, án tillits til legu jarðarhlutans að veiðivatni, enda verði eigi samkomulag um aðra skipan. Að öðru leyti fara landskiptin fram í samræmi við landskiptalög, nr. 46 27. júní 1941.

5. gr.

Þíendum, sem rétt eiga til upprekstrar á afreiti, er einum heimil veiði í vötnum á þeim afreitti til búsharfa á sama hátt sem verð hefur, enda sé veðiréttur í þeim vötnum eigi einkaeign. Eigi má leigja veiði í slíkum vötnum eða leyfa hana með öðrum hætti. Veðirfélagi við slík vötn er heimilt að ráðstafa veiði í samræmi við lög þessi.

6. gr.

Nú skilur vatn landareignir, enda fylgi veðiréttur báðum landareignum, og er hvorum landeiganda heimil veiði í því veiðivatni innan þeirra marka, er lög þessi segja til um. Eigi er landeiganda rétt að standa að veiði hinum megin ár, en bjarga má hann veiði og veðiræki að hinu landinu.

7. gr.

Nú leggst á eða lækur í nýjan farveg eða stöðuvatn tekur sér nýtt leg, og lverfur þá veðiréttur til þess, sem land á undir, sbr. þó 7. og 8. gr. laga nr. 15 1923.

8. gr.

Landeigendum, er land eiga að stöðuvatni, er einum heimil veiði í almenningi vatns, og er hin þeim öllum jafnheimil. Nú er forn venja til þess, að veðiréttur í almenningi stöðuvatns fylgi tiltekinni eða tilteknum landareignum, og skal sú venja gilda framvegis.

2. Nú hefur dorgarveiði um is verið töðuð að undanförnu í almenningi vatns frá jörðum, er ekki eiga land að vatninu, og skal þá slík veiði heimil framvegis.

3. Rétt er að skipta veiði þeirri, er getur í þessari grein, eftir 4. gr.

9. gr.

Eigi má maður leyfa öðrum veiði fyrir sameignarlandi eða í félagsvatni (4. gr., 1. mgr.) eða almenningi (8. gr., 1. og 2. mgr.), en veðirfélagi skal þó heimilt að leyfa veiði á slíkum stöðum.

III. kafli.

Um skrásetningu veiðivatna, merkingu veiðarfæra og veiðiskýrslur.

10. gr.

- 1. Skrásetja skal veiðivötn.
- 2. Í skránni skal greina:
  - a. Nafn veiðivatns og legu.
  - b. Hvaða jörðum fylgi veðiréttur í vatni og frá hvaða jörðum veiði hafi stunduð verið.
  - c. Veiðiaðferðir, er tíðkaðar hafa verið í vatni.
  - d. Fastar veiðivélar, er notaðar voru í vatni síðasta veiðitíma, áður en lög þessi tóku gildi, og svo þær, er síðar eru teknar til notkunar.
  - e. Lagnir, drætti og hrygningarstadi í vatni.
  - f. Fossa og aðrar fyrirstöður fyrir fiskför í vatni.
  - g. Önnur atriði, sem máli skipta um veiði í vatni og þörf þykir að skrásetja.

3. Veiðimálastjóri hefur með höndum skrásetningu veiðivatna. Öllum veiðieigendum er skylt að gefa honum þær skýrslur, sem hann óskar, um þau atriði, er skrásetja þarf.

4. Ráðherra er rétt að setja með reglugerð nánari ákvæði um skrásetningu veiðivatna. Í reglugerðinni má ákveða, hver veiðivötn skuli skrásetja.

11. gr.

Ákveða má í samþykkt veðirfélags eða reglugerð, er ráðherra setur,¹⁾ að merkja skuli tilteknu merki öll ádráttarnet og lagnet, sem nota á til veiði í tilteknu vatni, og svo lagnet, er nota á til silungsveiða í sjó.

2. Eftirlitsmaður með veiði hefur með höndum merkingu veiðarfæra eða hreppstjóri, þar sem eigi er eftirlitsmaður við veiðivatn.

1) Rg. 261/1996

12. gr.

1. Hver sá, sem veiði stundar, skal gefa skýrslu um veiði sína. Eigandi veðiréttinda eða veðirfélag skal heimta veiðiskýrslur af veðimanni og senda þær veðimálastjóra.

2. Skýrslur þessar skulu gerðar eftir fyrirmynd, er veðimálastjóri setur, og skal hann sjá um, að þeir menn, sem skýrslur eiga að gefa, geti fengið skýrsluyðublöð ókeypis. Kostnaður af prentun yðublaða greiðist úr ríkissjóði.

XII. kafli.
Um ófriðum sels.

[82. gr.]¹⁾

Rétt er að skjóta eða stygga sel í veiðivatni og í ósi þess eða ósasvæði, enda sé eigi óöruvísi mælt í lögum.
1) L. 63/1994, 7. gr.

[83. gr.]¹⁾

1. Nú eru friðlyst eða arðgræf selalátur eða selalagnir í veiðivatni eða nær ósi vatns, er lax eða göngusilungur fer um, en 7 km, og getur þá ráðherra ófriðað þau eftir tillögum veðimálanefndar og veðimálastjóra, enda sýni mat, að arður af laxveiði eða göngusilungi í ánni sé meiri en arður af selveiði.

2. Nú eru friðlyst eða arðgræf selalátur eða selalagnir í veiðivatni eða svo nærri ósi vatns sem segir í 1. mgr., en lax- og silungsveiði í vatninu er metin minna virði en selveiðin, og er ráðherra rétt eftir tillögum veðimálastjóra að ófriða þau, enda hafi fiskrækt verið stunduð við vatnið svo lengi og með þeim árangri, að mat þyki sýna, að laxveiði eða göngusilungs í vatninu verði arðsamari en selveiðin.
1) L. 63/1994, 7. gr.

[84. gr.]¹⁾

1. Fyrir missi selveiðinýttja þeirra, er getur í [83. gr.]¹⁾ skulu koma fullar bætur.
2. Bætur greiða eigendur laxveiði eða göngusilungs í því fiskhverfi, er í hlut á. Skulu þær vera árgjald, sbr. þó 3. mgr. Bætur skulu ákveðnar með mati, ef eigi semur, og greiða veiðeigendur þær í arðskráhlutfalli. Sýslumaður jafnar niður gjaldi og innheimtir ...²⁾ Fylgir því lögtréttur. Nú er veðiréttur leigður samkvæmt 2. gr., og greiðir þá leigutaki bætur í stað leigusala.

3. Nú eykst eftir ófriðum sels lax- eða göngusilungsveiði jarðar, er bætur hlýtur samkvæmt 2. mgr., og skal sá hagsauki þá dreginn frá bótum, enda krefjist mats einhver, sem bætur skal greiða. Nú sýnir mat, að arður af lax- eða silungsveiði jarðar hefur aukist sem nemur arði af selveiði, og skulu bætur fyrir hana niður falla.
1) L. 63/1994, 7. gr. 2) L. 92/1991, 56. gr.

XIII. kafli.

[Stjórn veiðimála, Veiðimálastofnun og eftirlit.]¹⁾

1) L. 63/1994, 6. gr.

[85. gr.]

- 1. Landbúnaðarráðherra hefur yfirstjórn allra veiðimála.
- 2. Til aðstoðar ráðherra um stjórn veiðimála eru veðimálanefnd og veðimálastjóri.]¹⁾

1) L. 63/1994, 6. gr.

[86. gr.]

- 1. [Ráðherra skipar veðimálastjóra til fimm ára í senn.]¹⁾ Veiðimálastjóri skal hafa lokið háskólaprófi í raunvísindum og vera sérmenntaður í vatnalíffræði eða fiskifræði vatnafræða.
  - a. [hann fer með stjórn veiðimála og er ráðherra til aðstoðar um þau mál eins og kveðið er á um í lögum þessum],²⁾
  - b. hann annast þau verkefni sem honum eru sérstaklega fálín í lögum þessum,
  - c. hann gerir tillögur um setningu reglugerða og önnur ákvæði sem sett eru samkvæmt lögum um friðun, fiskrækt, fiskeldi eða veiði,
  - d. [hann gefur leyfi til merkinga vatnafræða með skilyrðum sem hann setur],²⁾
  - e. [hann ber ábyrgð á söfnun skýrslna um veiði, fiskrækt og fiskeldi; hann má fela öðrum aðila söfnun og turvinnslu gagna],²⁾
  - f. [hann skipar veiðieftirlitsmenn].²⁾

2. [Ríkið rekur rannsókn- og ráðgjafarstofnun í veiðimálum er nefnist Veiðimálastofnun.

Ráðherra skipar framkvæmdastjóra stofnunarinnar til fimm ára í senn, að fenginni umsögn stjórnar Veiðimálastofnunar. Framkvæmdastjóri skal hafa viðhliðandi háskólanenntu og þekkingu á starfseminni. Hann hefur á hendi daglega stjórn stofnunarinnar og ber ábyrgð á framkvæmd mótáðrar stefnu og fjárhagsafkomu. Hann ræður annað starfsfólk.]³⁾ Ráðherra er rétt að setja reglugerð um verkefni og stjórn stofnunarinnar.

Hlutfær Veiðimálastofnunar er:

- a. að annast verkefni sem miða að því að auka fiskigengd í ám og vötnum og bæta nýtingu þeirra,
- b. að annast rannsóknir á ám og vötnum og á vatnafræðum, í fiskrækt, fiskeldi og hafbeit,
- c. að annast þróunarstarf og leiðbeiningar í veiðimálum,
- d. að annast rannsókn á einstökum veiðivötnum fyrir eigendur þeirra og veiðifélag enda greiði þessir aðilar kostnað af verkinu, sbr. 3. mgr. þessarar greinar.

3. Veðimálastofnun er heimilt að taka að sér rannsóknir og önnur verkefni á starfssviði sínu fyrir einstaklinga, félög og stofnanir gegn endurgjaldi.¹⁾
1) L. 83/1997, 81. gr. 2) L. 50/1998, 24. gr. 3) L. 24/1997, 1. gr. 4) L. 63/1994, 6. gr.

[87. gr.]
1. Veðimálastofnun er heimilt að starfrækja deildir á landsbyggðinni samkvæmt ákvörðun ráðherra að fengnum tillögum stjórnar. Veðimálastofnunar ...¹⁾

2. Heimilt er að starfrækja rannsóknastöð í fiskeldi og halbeiði í tengslum við Veðimálastofnun. Stöðin er rannsóknavettvangur fyrir klak og eldi laxfiska, kymbætur og halbeiði. Ráðherra er heimilt að setja reglur um verkefni og skipa fag- og stjórnarnefnd fyrir stöðina en [framkvæmdastjóri Veðimálastofnunar]¹⁾ skal hafa umsjón með hlutdeild ríkisins í henni.²⁾
1) L. 50/1998, 25. gr. 2) L. 63/1994, 6. gr.

[88. gr.]
1. Stjórn Veðimálastofnunar skal skipuð fimm mönnum sem ráðherra skipar til fjögurra ára í senn, einn án tilnefningar, einn samkvæmt tilnefningu Landssambands fiskeldis- og halbeitarstöðva, einn samkvæmt tilnefningu Landssambands stangaveiðifélaga, einn samkvæmt tilnefningu Landssambands veiðifélaga og einn samkvæmt tilnefningu [Bændasamtaka Íslands].¹⁾ Ráðherra skipar formann. Varamenn skal skipa með sama hætti.

2. Stjórn Veðimálastofnunar hefur á hendi yfirstjórn stofnunarinnar og deilda hennar og markar meginatriði um stefnu og starf hennar. Stjórnin gerir tillögur til ráðherra um starfs- og fjárhagsáætlun og staðfestir reikninga stofnunarinnar að loknu ársuppgjöri.²⁾
1) L. 73/1996, 12. gr. 2) L. 63/1994, 6. gr.

[89. gr.]
1. Í veiðimálanefnd eiga sæti fimm menn. Ráðherra skipar nefndina til fjögurra ára í senn, einn án tilnefningar, einn samkvæmt tilnefningu Landssambands fiskeldis- og halbeitarstöðva, einn samkvæmt tilnefningu Landssambands stangaveiðifélaga og tvo samkvæmt tilnefningu Landssambands veiðifélaga. Ráðherra skipar formann nefndarinnar. Núi tilnefnir einhver framangreindra aðila eigi mann í veiðimálanefnd og skipar þá ráðherra í nefndina í hans stað. Varamenn skal skipa með sama hætti og aðalmenn.

2. Veiðimálanefnd er ráðherra til aðstoðar um veiðimál og fer með þau mál sem henni eru falin í lögum þessum. Umsagnar veiðimálanefndar skal leita um setningu reglugerða um veiðimál.¹⁾
1) L. 63/1994, 6. gr.

[90. gr.]
Öll veiðifélög samkvæmt ákvæðum VIII. kafla laga þessara hafa með sér landssamtök, Landssamband veiðifélaga, sem grætur sameiginlegra hagsmuna þeirra.¹⁾
1) L. 63/1994, 6. gr.

[91. gr.]
1. [Veðimálastjóri]¹⁾ skipar eftirlitsmenn með veiði þar sem þurfa þykir enda æski þess veiðifélag, eigendur eða notendur veiði og greiði kostnað af eftirliti. ...¹⁾ Á sama hátt skipar [veðimálastjóri]¹⁾ eftirlitsmann með klaköflun þar sem þurfa þykir og greiðir viðkomandi klakleyfishafi kostnað sem af þessu leiðir.
2. Rétt er [veðimálastjóri]¹⁾ að skipa eftirlitsmenn með því að bann við laxveiðum í sjó sé virt. [Kostnaður við störf þeirra greiðist úr ríkissjóði.]¹⁾

3. Eftirlitsmenn skulu hafa nákvæmar grætur á því að veiði í umdæmi þeirra sé stunduð með löglegum hætti. Þeir safna skýrslum, m. a. skulu þeir gera skýrslu um veiðivélar, lagmr og drætti í umdæmum sínum og sjá um merkingu veiðaræra. Nánari fyrirbærni um starfsemi eftirlitsmanna setur veiðimálastjóri í erindisbréfi.

4. Veiðimálastjóri gefur út skirteini handa eftirlitsmönnum.
5. Eftirlitsmenn skulu eiga frjálsa för um veiðivatn, meðfram því og um netlög í sjó eftir því sem þörf krefur. Þeir hafa vald til að taka upp ólögleg veiðitæki eða veiðitæki sem notuð eru á óleyfilegum tíma eða óleyflegum stað.¹⁾
1) L. 50/1998, 26. gr. 2) L. 63/1994, 6. gr.

XIV. kafli.

Um Fiskræktarsjóð og styrkveitingar til fiskræktar.

[92. gr.]¹⁾

1. Stofna skal sjóð, er nefnist Fiskræktarsjóður, til stuðnings fiskrækt og fiskeldi í landinu.

Tekjur sjóðsins eru:

a. Fjárveiting úr ríkissjóði.

b. Gjald af skurum veiðitekjum, 2%, er innheimtist af veiðifélögum.

c. Tekjuafgangur fiskeldissjóða ríkisins, eftir ákvörðun ráðherra.

Ósaxvæði: Svæði í straumvatni er nær frá ósi í sjó upp til þess staðar þar sem straumlinn hverfur um stórstraumslæði.

Sjó: Salt vatn utan árósa.

Strandeldi: Eldi vatnafiska til slátnunar í tönkum eða kerum á landi.

Straumlinna (strengur): Lína sem liggur eftir endilöngu straumvatni um þá staði þess þar sem straumur er mestur.

Straumvatn: Ósalt vatn, á eða ósaxvæði sem í er greinilegur straumur, þá er enginn vöxtur er í, og um stórstraumslæði.

Stöðuvatn: Ósalt vatn sem eigi er í greinilegur straumur annar en sá sem stafar af sjávarföllum, vindi eða aðrennsli í leysingum.

Vatn: Ósalt vatn með föstu legi eða farvegi, straumvatn eða stöðuvatn.

Vatnafsiskur: Fiskur sem lifir að hluta eða allan sinn lífsferil í fersku vatni.

Vatnasiltingur: Siltingur sem elur allan aldur sinn í ósöltu vatni, svo sem vatnaurriði, vatnablaikja (reyður), lækjasilungur og murta.

Veiðihlutur: Hundradshluti jarðar í veiði vatns samkvæmt arðskrá.

Veiðimagri: Samanlögð þyngd veiddra fiska.

Veiðimál: Hvers konar mál er lúta að lax-, silungs- og álaveiði, fiskrækt eða fiskeldi.

Veiðitala: Tala veiddra fiska.

Veiðivatn: Á eða stöðuvatn sem veiði er í eða mætti í vera ef fiskur væri ræktaður þar.

Veiðivél: Sjá föst veiðivél.

Vilttur laxastofni: Höpur laxfiska sem klekst út og elst upp í veiðivatni.¹⁾

1) L. 63/1994, 1. gr.

II. kafli.

Um veiðirétt.

2. gr.

1. Landeiganda er einum heimil veiði í vatni á landi sínu, enda sé eigi öðruvísi mælt í lögum þessum.

2. gr.

1. Nú hefur maður fengið veiðiskirteini, slíkt er getur í 22. gr., og er honum þá veiði heimil hvar sem er til fiskræktar eða vísindalegra rannsókna. Eigi má drepa fisk, sem veiddur er vegna fiskræktar. Veiðeiganda er rétt að hagnýta sér fisk, sem veiddur er til vísindalegra rannsókna. Að öðru leyti ber veiðeiganda ekki endurgjald fyrir veiði þessa.

3. Nú er jörð byggð á leigu, og fylgir þá veiði ábuð, nema öðruvísi semjist og [veiðimálastjóri]¹⁾ samþykki að fengnu álit [veiðimálanefndar].¹⁾

4. Eigi má skilja veiðirétt að nokkru eða öllu leyti við landareign, hvorki fyrir fullt og allt né um tiltekinn tíma, sbr. þó 5. mgr. 14. gr., annan en stangarveiðirétt, en hann má skilja við landareign um tiltekið tímabil, er þó má eigi vera lengra en 10 ár, nema leyfi [veiðimálastjóra]¹⁾ komi til ...¹⁾ og veiðimálanefnd mæli með því, að leyfið sé veitt.

5. Nú er réttur til stangarveiði skilinn við landareign skv. 4. mgr. og er þá löglegt, að landeigandi afsali sér jafnframt afnotarétt til annarrar veiði í því vatni það tímabil, er stangarveiði er við landareignina skilinn.

1) L. 50/1998, 1. gr.

3. gr.

1. Veiðiréttindi, er skilin hafa verið við landareign, áður en lög þessi tóku gildi, er eigendum landareigna þeirra, er þau ella mundu hafa fylgt samkvæmt 1. mgr. 2. gr., rétt að leysa til sín, hverjum fyrir sinni landareign, er ráðherra leyfir, að fengnu samþykki veiðimálanefndar, enda krefjist 7/4 hlutar þeirra innlausnar. Nú á maður fleiri jarðir en eina, og hefur hann þá eitt atkvæði fyrir lögbýli hvert, sem meðtö er til verðs í gildandi fasteignamat. Erfðafestuhafi skal fara með atkvæði jarða í erfðafestu í stað eiganda. Nú er landareign í óskiptri sameign, og kemur þá fulltrúi frá eigendum, er fer með eitt atkvæði fyrir þá jörð.

2. Nú er innlausnar krafist samkvæmt 1. mgr., en eigi af hálfu allra þeirra landeigenda, er innlausnarrétt eiga, og getur þá eigandi veiðiréttar krafist þess, að þeir landeigendur, sem innlausnar krefjast, leysi til sín veiðirétt hinna, er eigi vilja innleysa.

3. Um mat á andvirði veiðiréttar og greiðslu þess fer eftir því sem segir í [95.]¹⁾ og [97. gr.]¹⁾

1) L. 63/1994, 7. gr.

4. gr.

1. Nú er landareign eða veiðiréttur í óskiptri sameign, og er þá sameigendum öllum veiði jafnheimil. Rétt er þeim, er telst vanhaldinn, að krefjast skipta á veiði, annaðhvort svo, að hvor eða hver hafi sinn hluta vatns eða veiði sinn tíma, dag eða viku, að tillölu við eignarhluta sinn, en eigi skulu skipti lengur standa en fimm ár um sinn. Mat skal ráða, ef menn skilur á um veiðiskipti.

2. Nú er landareign í sameign, en skipt eftir merki, afnotaskiptum eða eignar, og skal réttur

X. kafli.

Um innflutning á lifandi fiski og hrognum.

[74. gr.]¹⁾

1. Ráðherra fer með yfirstjórn fiskisjúkdómamála. Honum til aðstoðar er fiskisjúkdómanefnd, en í henni eiga sæti yfirráðlæknir, og sé hann formaður, veiðimálastjóri og forstöðumaður Tíraunastöðvar Háskólans í mennafræði að Keldum. Hún skal hafa forgöngu um fiskisjúkdómaramannsöknir og gera tillögur til ráðherra um aðferðir til varnar gegn útbreiðslu fiskisjúkdóma, sem getur um í kafla þessum, og annað, er að fiskisjúkdómum lýtur.

2. [Deildarstjóri Rannsóknadeildar fiskisjúkdóma og dýralæknir fiskisjúkdóma skulu vera fiskisjúkdómanefnd til aðstoðar og ráðuneytis.]²⁾

1) L. 63/1994, 7. gr. 2) L. 50/1986, 17. gr

[75. gr.]¹⁾

Bannað er að flytja til landsins lifandi laxfisk eða annan fisk, er lifir í ósóltu vatni. Ráðherra er rétt að leyfa innflutning lifandi hrogra slíkra fiska, enda mæli fiskisjúkdómanefnd með því og telji eigi hættu á, að sjúkdómar flytjist til landsins með slíkum hrognum, og þeim fylgi heilbrigðisvottorð frá viðkomandi yfirvöldum.

1) L. 63/1994, 7. gr.

[76. gr.]¹⁾

Eigi má flytja til landsins lifandi skrautfiska né hrogn þeirra. Rétt er ráðherra að leyfa tilteknum aðilum slíkan innflutning, enda samþykki fiskisjúkdómanefnd það hverju sinni og sé fyrir hendi heilbrigðisvottorð, sem hún metur gilt.

1) L. 63/1994, 7. gr.

[77. gr.]¹⁾

1. Sóttreinsa skal hrogn, ílát og umbúðir um hrogn eða skrautfiska, sem flutt eru til landsins samkvæmt [75. og 76. gr.]¹⁾ baða skrautfiska úr lyfjablöndu, ef ástæða þykir til, svo og hafa hrogn og fisk í sóttkvi, ef nauðsynlegt þykir. Fiskisjúkdómanefnd gefur fyrirhæli um sóttreinsun og sóttkvi og hefur efirlit með henni.

2. Nú er fiskur fluttur milli landa með viðkomu á Íslandi, og skal sá flutningur háður fyrirmælum yfirráðlæknis.

1) L. 63/1994, 7. gr.

[78. gr.]¹⁾

Fiskisjúkdómanefnd er rétt, ef ástæða þykir til, að fyrirskipa sóttreinsun veiðitækja og veiðibúnaðar, sem notaður hefur verið erlendis, áður en leyfilegt sé að flytja hann inn í landið, enda sé vottorð eigi lagt fram um, að veiðitæki og veiðibúnaður hafi verið sóttreinsaður erlendis. Enn fremur er nefndinni rétt að banna, ef ástæða þykir til, innflutning á dauðum vatnatfski, ferskum eða frystum.

1) L. 63/1994, 7. gr.

[79. gr.]¹⁾

Nú kemur upp næmur sjúkdómur í veiðivatni eða í klak- og eldisstöð eða grunsamlegt þykir, að næmur sjúkdómur leynist í fiski á slíkum stöðum, og er ráðherra rétt að fengnum tillögum fiskisjúkdómanefndar að gera hvers konar ráðstafanir, sem taldar eru nauðsynlegar til að hefja útbreiðslu sjúkdómsins.

1) L. 63/1994, 7. gr.

[80. gr.]¹⁾

Ráðherra er rétt eftir tillögum fiskisjúkdómanefndar að setja reglur²⁾ um heilbrigðisefirlit í klak- og eldisstöðvum, um tóku sýnishorna, um sóttvarmaðgerðir og um kostnað af nauðsynlegum ráðstöfunum, svo og kveða nánar á um önnur ákvæði þessa kafla, eftir því sem þurfa þykir.

1) L. 63/1994, 7. gr. 2) Rg. 403/1986, sbr. 597/1989 (um varnir gegn fiskisjúkdómum og heilbrigðisefirlit með fiskeláttstöðvum). Rg. 401/1988 (um flutning og stöppungar laxfiska o.fl.).

XI. kafli.

Um álaveiðar.

[81. gr.]¹⁾

Ráðherra er rétt að setja reglur um álaveiðar að fengnum tillögum veiðimálastjóra og veiðimálanefndar. Í reglum þessum má mæla fyrir um getu veiðitækja og veiðitíma, og skal þess gætt, að lax og silungur veiðist eigi í blóra við ál.

1) L. 63/1994, 7. gr.

3. Eftirlitsmaður með veiði eða hreppstjóri, þar sem eigi er eftirlitsmaður við veiðivatn, skuli safna veiðiskýrslum hver í sínu umdæmi og senda þær veiðimálastjóra.

13. gr.

1. [Veiðimálastjóra]¹⁾ er heimilt að fyrirskipa, að hver sá, sem kaupir lax eða silung, veiddan innanlands, til sölu innanlands eða utan, og svo gistihús, matsöluhús, sjúkrahús og þess háttar stofnanir, er kaupa þessa vöru, skuli á mánuði hverjum gefa skýrslu um þessi kaup.

[Veiðimálastjóri]¹⁾ setur nánari reglur um slíka skýrslugerð.

2. [Veiðimálastjóra]¹⁾ er rétt að setja reglur um merkingu lax og silungs, sem boðinn er til sölu.

1) L. 50/1998, 2. gr.

IV. kafli.

[Veiðistjórn lax- og göngusilungs og fiskrækt.]¹⁾

1) L. 63/1994, 2. gr

14. gr.

1. [Eigi má veida lax í sjó og ekki silung utan netlaga.

2. Óheimilt er að koma með lax að landi sem veiðst hefur í sjó veiðitæki sem ætluð eru til veiði annarra fiska. Ber þeim er veidir lax á þann hátt að sleppa honum í sjó aftur.

3. Nú hefur laxveiði í sjó verið metin sérstaklega til dýrleika í fasteignamati því er óðlaðist gilti árið 1932, eða tillit hefur verið tekið til hennar við ákvörðun fasteignaverðs í því mati og er þá su veiði leyfileg.

4. Veiði lax og göngusilungs í sjó skal hlíta sömu reglum sem veiði í ósóltu vatni eftir því sem unnt er. Ráðherra setur reglur um þessa veiði.¹⁾

5. Nú liggur veiðivatn eða harbeitarstöð svo nærri sjávarveiði, slíkri sem getur í 3. mgr., að veiðimálastjóri telji að sjávarveiðin rýri veiði í vatninu eða hjá stöðinni en veiðieigendur í vatninu, einn eða fleiri, eða eigendur harbeitarstöðvar vilja leysa sjávarveiðina til sín og er ráðherra þá rétt að leyfa það að fengnu samþykki veiðimálanefndar. Um mat á andviroi veiðiréttar og greiðslu þess fer eftir því sem segir í 94. og 96. gr.²⁾

6. Heimild landareigna, sem liggja að sjó, til silungsveiða skal miðast við þann netaföldna sem viðkomandi landareign hafði síðustu fimm ár fyrir guldistöku laga um lax- og silungsveiði frá 1957. Um ágreining skal fjalla skv. 94. gr.³⁾ Rétt er ráðherra að setja reglur um silungsveiði í sjó.

7. Rétt er [veiðimálastjóra]¹⁾ að takmarka eða banna veiði göngusilungs í sjó á tilteknum svæðum og um tiltekinn tíma enda komi ósk um slíka friðun frá einstökum veiðieigendum eða veiðifélagi sem ætla veiði að njóti góðs af friðun þessari. Um mat á bótum vegna slíkrar takmörkunar fer skv. 94. og 96. gr.²⁾ en bætur skulu greiddar af þeim sem takmörkunarkv. óskar.

8. Með sama skilorði og í 7. mgr. segir er [veiðimálastjóra]¹⁾ rétt að banna veiði fiska framan við árósa þar sem hættu er að lax og silungur geti veiðist í veiðubúnað sem ætlaður er til slíkrar veiði.³⁾

1) Rg. 261/1996 2) Nú 95. og 97. gr. ³⁾Nú 95. gr. 4) L. 50/1998, 3. gr. 5) L. 63/1994, 2. gr.

15. gr.

1. [Veiða má silung í sjó á færi og á stöng, í ádráttarnet og í lagnet, þó eigi á lóð, í kröknet, fleygnætur, herpinætur né önnur veiðitæki þau er lax má í veiða.

2. Á tímabilinu 1. apríl til 1. október má eigi leggja net né hafa ádrátt í sjó nær ósi straumvatns en 1.500 metra ef meðalvatnsmagn ár er innan við 25 m³ á sekúndu en 2.000 metra ef vatnsmagnð er metra og eigi nær en 1.500 metra frá harbeitarstöð, enda gangi fiskur í það vatn eða þá harbeitarstöð. Fullt samráð skal hafa við viðkomandi veiðifélag eða harbeitarstöð varðandi ráðstöfun stangaveiði á þessu svæði. [Rétt er veiðimálastjóra að takmarka stangaveiði á friðuðu svæði við ós og setja reglur um veiðitæki og möskvasæð neti við slíka ósa. Þó getur veiðimálastjóri að fenginni umsögn Fiskistofnu leyft ádrátt fyrir silid og loðnu á friðuðu svæði tiltekinn tíma ársins.]²⁾

3. [Til vermdunar villtra stofna laxfiska er veiðimálastjóra rétt að fríða tiltekinn svæði í sjó í nágreinni mikilvægra veiðivatna þar sem ekki verði heimiluð starfsemi á sviði fiskeldis og harbeitar með laxfiska.]³⁾ Ráðherra skal setja reglur um þessi friðunarsvæði.³⁾

1) Rg. 261/1996. 2) L. 50/1998, 4. gr. 3) L. 63/1994, 2. gr

16. gr.

1. [Eigi má hafa ádrátt í ósi straumvatns eða ósasvæði.

2. Eigi má veiða fisk í ósum í ár eða ósum í stöðuvötn og eigi 100 metra upp frá slíkum ósum eða 250 metra niður frá þeim. Eigi má heldur veiða fisk í ósum úr stöðuvötnum þeim er lax eða göngusilungur fer um né 50 metra upp eða niður frá slíkum ósum.

3. [Veðimálastjórn¹⁾] getur ...¹⁾ veitt undanþágu að nokkru leyti eða öllu frá bánum því er ræðir um í 1. og 2. mgr. þar sem svo hegar til að veiði í ós eða við er eigi talin skaðvænleg.

4. [Veðimálastjórn¹⁾] er rétt með samþykki veðimálanefndar [og hlutaðeigandi veidifélags¹⁾] að bæna alla veiði eða tilteknar veiðiferðir upp eða niður frá ósi enda þyki það nauðsynlegt til viðhalds veiði í vatni. Banni þetta skal standa tilteknum tína og má binda það því skilorði að veiðeigendur eða ábyrðing greiði bætur þeim aðila sem öðrum fremur missir af veiði vegna slíks banns. Akveða má bætur með mati skv. 94. gr.²⁾ ef eigi semst.¹⁾

1) L. 50/1998, 5. gr. 2) Nú 95. gr. 3) L. 63/1994, 2. gr.

17. gr.

[Í straumvatni eða hluta straumvatns þar sem veiði er stundið með föstum veiðivélum skal fiskur eiga frjálsa för eftir miðu vatni og nefnist þar gönguhelgi. Hún tekur yfir þrjújung af breidd straumvatns um miðvik en helming af breidd óss eða ósasvæðis. Þó skal fiskur eiga frjálsa för eftir aðalstraumlinu þótt skemmrá liggi frá bakka en nemi þrjújung af breidd vatns. Nú greinir menn á um gönguhelgi eða aðalstraumlinu og má þá skjóta þeim ágreiningi til mats skv. 94. gr.²⁾

1) Nú 95. gr. 2) L. 63/1994, 2. gr.

18. gr.

1. [Eigi má veða lax nema á tímabilinu frá 20. maí til 30. september ár hvert. [Nú telst sannað að fiskur hrygni í veiðivatni í september og er veðimálastjórn há rétt að fenginni umsógn veðimálanefndar að akveða að veiðitíma ljuki fyrir í því vatni.]¹⁾ Aðráttarveði er eigi heimil eftir 31. ágúst.

2. Á tímabili því, er getur í 1. mgr., má hvergi stunda laxveiði lengur en 3 og 1/2 mánuð. [Rétt er veðimálastjórn að setja nánari reglur um veiðitíma í vatni hverju að fengnum tillögum hlutaðeigandi veidifélags og veðimálanefndar.]¹⁾

3. Göngusilung má veða frá 1. apríl til 10. október ár hvert. Þó skulu lok veiðitíma göngusilungs í veiðivatni, þar sem megnið af veiðinni er villtur laxastofni, miðast við 30. september skv. 1. mgr. [Þá er sérstaklega stendur á getur veðimálastjórn að fenginni umsógn veðimálanefndar leyft að göngusilungur sé veiddur utan þess tíma í lagnet, á stöng, á dorg og færi.]¹⁾

4. Frá 1. apríl og þar til laxveiði hefst má eigi nota önnur veiðitæki til veiði göngusilungs en stöng og færi, lagnet og ádráttarnet.

5. Nú veðist lax á tímabilinu frá 1. apríl og þar til laxveiðitími hefst og er þeim er veiðir skylt að sleppa honum í vatn aflur.

6. Á fríðunartíma þeim sem getur í þessari grein skulu allar fástær veiðivélar teknar upp úr veiðivatni, sbr. þó 3. mgr.]²⁾

1) L. 50/1998, 6. gr. 2) L. 63/1994, 2. gr.

19. gr.

1. [Á veiðitíma þeim er getur í 18. gr., skal lax og göngusilungur vera fríðaður gegn allri veiði, annarri en stangaveiði, 84 stundir á viku hverri, frá föstudagskvöldi kl. 10 til þriðjúdagsmorguns kl. 10. Fríðunartíma þennan má stytta í 60 stundir á viku sé að dómi veðimálastjórnar, veðimálanefndar og hlutaðeigandi veidifélags engin hætt á að um þværandi fiskstofni sé að tefla á viðkomandi veiðisvæði. Með sama skilorði má lengja fríðunartímann um allt að 24 stundir verði talin hætt á þværandi fiskstofni í fiskihverfinu eða til jöfnunar fiskigöngd í því vatni. Ádrátt má aldrei hafja frá kl. 9 stöðvegis til kl. 9 árdegis og aldrei nema tvo daga í viku hverri, þrjúdag og miðvikudag.

Stangaveiði og veiði með færi má stunda frá sólarupprás til sólarseturs, þó aldrei á tímabilinu frá kl. 3 eftir miðnætti til kl. 7 árdegis og aldrei lengur en 12 klst. á sólarhring hverjum. Rétt er að setja nánari reglur um daglegan stangaveiðitíma með sama hætti og akveðið er í 2. mgr. 18. gr. Nú fer lax og göngusilungur um stöðuvatn og skal hann fríðaður þar svo sem nú var sagt.

2. [Veðimálastjórn er rétt að akveða að fríðun sé sem getur í 1. mgr. skulu gjalda aðra daga ofar í straumvatni en meðar enda telji hann það nauðsynlegt til jöfnunar fiskigöngd í því vatni.]¹⁾²⁾

20. gr.

[[Veðimálastjórn¹⁾] er rétt ...¹⁾ með samþykki veðimálanefndar að fríða tiltekin svæði í vatni þar sem fiskur safnast saman til hrygningar eða vegna fyrirstöðu á göngu, svo sem undir fossjum enda telji [hann]¹⁾ að veiði á þeim stöðum sé hættuleg fiskstofni vatnans. Fríðun þessa má binda tilteknum tína. Slík fríðun er því skilyrði háð að veiðeigendur eða ábyrðingur í fiskihverfi greiði bætur þeim aðila sem missir verulega og öðrum fremur af veiði vegna fríðunar. Akveða má bætur með mati skv. 94. gr.²⁾ ef eigi semur.]³⁾

1) L. 50/1998, 8. gr. 2) Nú 95. gr. 3) L. 63/1994, 2. gr.

rekstrarleyfi skal tilgreina leyflega árlega framleiðslu í kvía- og strandeldi og hámark sleppinga á seiðum í hafbeit. [Veðimálastjórn¹⁾] getur heimilað aukningu í fjölda slepptra seiða í hafbeit að fenginni umsógn veðimálanefndar ...¹⁾

4. Ráðherra er rétt að setja skilyrði fyrir rekstrarleyfi í reglugerð. Hafbeitar- og eldisstöðvar í rekstri við gildistöku þessara laga skulu endurnýja rekstrarleyfi innan árs frá gildistöku þeirra.]²⁾

[5. Flutningur seiða í hafbeitarstöð er óheimill fyrir en fullgilt rekstrarleyfi er fengið. Veðimálastjórn getur þó veitt undanþágu til flutnings á seiðum í hafbeitarstöð hafi stóðin fengið heimild til starfsemi samkvæmt akvæðum annarra laga er varða slíkan atvinnurekstur.]¹⁾

1) L. 50/1998, 21. gr. 2) L. 63/1994, 5. gr.

63. gr.

[Skylt er að láta af hendi við veiðifélag land eða landsafnot, vatn eða afnot vatns, er þarf til byggingar og starfsemi klakstöðvar eða klak- og eldisstöðvar, svo og þola þar eignarkvaðir, óhagræði og takmörkun á afnotarétti er bygging slíkra stöðva eða starfsemi kann að hafa í för með sér, enda komi fullar bætur fyrir eftir mati nema samkomulag verði.]¹⁾

1) L. 63/1994, 5. gr.

64. gr.

1. [Nú er vatn tekið úr veiðivatni til afnota í eldisstöð og skal þá búa svo um vatnsleiðslur að eldistjórn og frá að fiskur gangi eigi úr veiðivatni í leiðslur. Umbúnaður slíkra vatnsleiðslna skal háður samþykki veðimálastjórnar.]

2. Nú er straumvatn stíflað vegna eldisstöðvar og fer þá um gerð stíflu skv. 41. gr.]¹⁾

1) L. 63/1994, 5. gr.

65. gr.

[Nú truflar vatnstaka til eldisstöðvar göngu fiskis í veiðivatni og skal þá haga vatnstöku svo að hún valdi sem minnstri truflun. Tillögum vatnsveitu skal háð samþykki veðimálastjórnar.]¹⁾

1) L. 63/1994, 5. gr.

66. gr.

[Fríðunarákvæði þessara laga, svo sem um gönguhelgi, veiðitíma, stærð fiskis, veiðitæki og veiðiaferðir, taka ekki til veiða á eigin fiski í eldisstöðvum, hafbeitarstöðvum né í eldiskvívum.]¹⁾

1) L. 63/1994, 5. gr.

67. gr.

[Þrátt fyrir ákvæði 66. gr. skal veðimálastjórn, með samþykki veðimálanefndar, setja reglur um töku á laxi er kemur úr sjó í hafbeitarstöð og um merkingar og sýnatöku úr fiskinum.]¹⁾

1) L. 50/1998, 22. gr.

68. gr.

[Eldi annarra lagardýra í kvía- og strandeldi skal hlíta sömu reglum og eldi vatnafiska eftir því sem unnt er.]¹⁾

1) L. 63/1994, 5. gr.

69. gr.

[Forráðamenn eldisstöðva, hafbeitarstöðva og kvíaeldis skulu gefa veðimálastjórn árlega skýrslu um starfsemi stöðvanna, svo sem framleiðslumagn, eldisrymi, fòðurnotkun, birgðir af fiski, uppruna hans og önnur atriði sem nauðsynleg þykja.]¹⁾

1) L. 63/1994, 5. gr.

70. gr.

[Nú veður eldisstöð rýmun á veiði í vatni og skal þá bæta tjónið eftir mati ef eigi semur.]¹⁾

1) L. 63/1994, 5. gr.

71. gr.

[Veðimálastjórn er rétt að fenginni umsógn veðimálanefndar að akveða fríðunarsvæði í sjó framman við frænnisli fiskeldis- og hafbeitarstöðva á sama hátt og kveðið er á um í 7. og 8. mgr. 14. gr.]¹⁾

1) L. 50/1998, 23. gr.

72. gr.

[Missi fiskeldisstöð með rekstrarleyfi út eldisfisk er henni heimil, þrátt fyrir fríðun á viltum fiski á svæðinu, veiði innan 200 metra frá stöðinni, enda sé það utan netlaga og veðimálastjórn hafi verið tilkynnt um það. Heimild þessi takmarkast við þrjá sólarhringa frá því að fiskur slapp út ef þetta gerist á göngutíma laxfiska og skal framkvæmd í samráði við fulltrúa veðimálastjórnar.]¹⁾

1) L. 63/1994, 5. gr.

73. gr.

[Fiskeldis-, hafbeitar- og kvíaeldisstöðvar hafi með sér samtök, Landssamband fiskeldis- og hafbeitarstöðva, sem gætt sameignlegra hagsmuna fiskeldismanna.]¹⁾

1) L. 63/1994, 5. gr.

2. Fund skal boða með auglýsingu í Ríkisútrýpinu tvo daga í röð eigi síðar en viku fyrir fundardag. Þó má boða fund í félagi, sem hefur færri en 30 félagsmenn, með samtölum eða á annan þann hátt, sem tilkast um boðun fundi á því héraði.

3. Á fundi skal liggja frammi skrá um atkvæðisbæra félagsmenn.

4. Afl atkvæða ræður úrslitum mála á fundum. Þó verður breyting á samþykkt eða arðskrá að hljóta samþykki $\frac{2}{3}$ félagsmanna. Nú verður breyting á samþykkt eða arðskrá eigi afgreidd vegna ónógrar fundarsóknar, og má þá boða til annars fundar. Á þeim fundi ræður all atkvæða. Nú er ráðgert að breyta samþykkt eða arðskrá, og skal þess getið í fundarboði. Greiða má atkvæði skriflega, enda sé þess getið í fundarbók.

5. Um endurskoðun arðskrár skal að öðru leyti fara eins og segir í 50. gr.

57. gr.

1. Þá er veiðifélag hefur verið stofnað með löglegum hætti, skal hverjum manni óheimilt að veiða í vatni á félagssvæðinu, nema hann hafi samþykki félagsstjórnar.

2. Í samþykkt félags má setja ákvæði, er banna félagsmanni og öðrum þeim, sem á félagssvæði búa, að hafa undir hendú ádráttarnet, nema sannað geti, að net eigi að nota til veiði í vatni utan félagssvæðis.

3. Ákvæði 1. mgr. tekur eigi til þess manns, sem fengið hefur veiðiskírteini samkvæmt 22. gr.

58. gr.

[Veiðimálastjóra er rétt með samþykki veiðimálanefndar að veita veiðifélagi undanþágu frá ákvæði 1. mgr. 31. gr. um hlíð á girðingum, 1. mgr. 34. gr. um lengd fastra veiðivéla út í vatn og 4. mgr. 34. gr. um fjölda veiðitækja við garð og binda undanþágu þeim skilyrðum sem þurfa þykir.]¹⁾

1) L. 50/1998, 19. gr.

59. gr.

1. Nú verða ábúendaskipti á jörð á félagssvæði, og er þá hinum nýja ábúanda skylt að gerast félagi og taka á sig skuldbindingar félagsmanns.

2. Eignir veiðifélags skulu teljast til jarða á félagssvæðinu í arðskrárhutfalli. Ef ágreiningur verður vegna eignarhluta í veiðifélagi, sker mat úr, sbr. 94. gr.¹⁾

¹⁾Nú 95. gr.

60. gr.

1. Nú starfar veiðifélag við fiskihverfi, þar sem áður var engin veiði eða svo lítil, að hún var eigi talin í skýrslum um undanfarin 10 ár, og er þá félaginu rétt að gera samþykkt á lögmatum félagsfundu um fullnaðarfríðun fisks í því fiskihverfi eða fríðun gegn allri veiði eða tilteknum veiðiaðferðum.

2. Samþykkt um fríðun samkvæmt 1. mgr. gildir um 5 ár í senn, nema meiri hluti félagsmanna samþykki að breyta henni fyrir eða ráðherra máli svo fyrir. Leita skal staðfestingar ráðherra á samþykkt samkvæmt 52. gr.

61. gr.

1. Nú vill veiðifélag með ráði og samþykki veiðimálastjóra auka fríðun eða láta vikufriðun gilda aðra daga ofár í straumvatni en neðar, auka fjarlægð milli fastra veiðivéla frá því, sem í lögum er mælt, stytta hámarks lengd þeirra, draga úr veiðni veiðitækja, fækka þeim eða kveða á um meiri lágmarksstærð fisks, sem veiða má, og er það rétt, ef allir félagsmenn hverfa að einu ráði eða lögmatum félagsfundur samþykkir með $\frac{2}{3}$ atkvæða félagsmanna, enda fari um fundarboðun og atkvæðagreiðslu eins og mælt er í 49. gr. laga þessara, og fundarefnis sé getið í fundarboði.

2. ...¹⁾

1) L. 50/1998, 20. gr.

IX. kafli.

[Fiskeldi og hafbeit.]¹⁾

1) L. 63/1994, 5. gr.

62. gr.

1. [Til fiskeldis og hafbeitar þarf leyfi [veiðimálastjóra]¹⁾ að fenginni umsögn [veiðimálanefndar].²⁾ [Veiðimálastjóri skal leita umsagnar Veiðimálastofnunar um fyrirhugaða hafbeit ef náttúrulegar aðstæður á svæðinu gefa tilefni til hættu á erfðablöndun.]³⁾

2. Nú áskir maður þess að taka upp fiskeldi, þar á meðal kvíaelði eða hafbeit á laxfiskum, og skal hann senda umsókn um rekstrarleyfi til veiðimálastjóra um það. Umsókn skulu fylgja skilríki um afnot lands, vatns og sjávar, svo og áætlun um rekstur og kostnaðaráætlun, auk heimildar til mannvirkjagerðar og starfsemi samkvæmt ákvæðum annarra laga er varða slíkan atvinnurekstur.

3. Er skilríkjum hefur verið skilað og mannvirkjagerð lokað skal veiðimálastjóri gera úttekt á stöðinni. Teljist frágangur fullnægjandi skal veiðimálastjóri mæla með staðfestingu rekstrarleyfis. [Veiðimálastjóri]⁴⁾ gefur síðan út rekstrarleyfi og öðlast starfsemi þar með réttindi skv. 66. gr. í

21. gr.

[Veiðimálastjóra er rétt að fríða heilt vatn gegn allri veiði eða einstökum veiðiaðferðum, enda sé sú fríðun nauðsynleg til verndar fiskstofni þess vatns, en leita skal hann samþykkis hlutaðeigandi veiðifélags og veiðimálanefndar.]¹⁾

1) L. 50/1998, 9. gr.

22. gr.

1. [Þrátt fyrir ákvæði 16.–21. gr., svo og ákvæði 38. gr., er leyfilegt að veiða lax og silung til vismálegra rannsókna og eru slíkar veiðar undanþegar fríðunarákvæðum laga þessara.

2. Til veiði þeirrar er getur í 1. mgr. þarf veiðiskírteini. [Veiðimálastjóri gefur út veiðiskírteini]¹⁾ Veiðiskírteinið skal gefið út handa einstaklingi og gildir það um tiltekinn tíma.]²⁾

1) L. 50/1998, 10. gr. 2) L. 63/1994, 2. gr.

23. gr.

1. [Skylt er að gera fiskræktaráætlun, er nái til fimm ára í senn, í hverju veiðivatni þar sem ætlunin er að stunda fiskrækt með sleppingu seiða, hafbeit til stangaveiði eða öðrum aðferðum fiskræktar sem um getur í 2. mgr. 44. gr.

2. Fiskræktaráætlun skv. 1. mgr. er háð samþykki veiðimálastjóra, enda hafi veiðifélag eða meiri hluti veiðeigenda við veiðivatn ákveðið að ráðast í slíka framkvæmd. Í leyfið skal setja skilyrði sem veiðimálastjóri telur nauðsynleg til verndar viðkomandi fiskstofni gegn sjúkdómum og erfðablöndun og nánar er kveðið á um í reglugerð sem ráðherra setur.

3. Nú vill veiðifélag eða meiri hluti veiðeigenda við veiðivatn láta veiða lax og silung til hrognatöku í því vatni og er það háð leyfi veiðimálastjóra ...¹⁾ Leyfið gildir um tiltekinn tíma og í það skal setja skilyrði sem eru nauðsynleg til verndar fiskstofni skv. 2. mgr. og felur í sér heimild skv. 1. mgr. 22. gr.

4. [Veiðimálastjóri]¹⁾ getur skv. 1. og 2. mgr. heimilað notkun hafbeitarstofns úr sama landshluta til hafbeitar á laxi í veiðivatni enda sé fullnæggt skilyrðum um samþykki veiðeigenda við veiðivatnið sem um getur í 2. mgr.]²⁾

[5. Við fiskrækt í ám og vötnum skal einungis nota stofn úr viðkomandi veiðivatni.

6. Hvers konar flutningur á laxfiskum úr náttúrulegu veiðivatni, hafbeitar- eða eldisstöð í annað náttúrulegt veiðivatn til stangaveiði er óheimill

7. Veiðimálastjóri getur veitt undanþágu frá ákvæðum 5. og 6. mgr. að fengnu sérstöku mati á áhrifum framkvæmdarinnar á lífríki veiðivatnsins og aðliggjandi veiðivatna skv. 8. og 12. mgr.

8. Til þess að fá undanþágu frá banni skv. 5. og 6. mgr. þarf veiðifélag eða eigandi veiðivatnsins sem áformar fiskrækt með framandi stofni eða flutning framandi stofns í veiðivatn að sækja um það til veiðimálastjóra. Undanþágu má að hámarki veita til tveggja ára í senn. Með umsókn skal fylgja greinargerð um framkvæmdina, umsögn dýralæknis fisksjúkdóma um

fisksjúkdóma og Veiðimálastofnunar um önnur hugsanleg áhrif framkvæmdarinnar á lífríkið, þar með talda erfðamengun. Framkvæmdaraðili ber kostnað af gerð umsagna. Veiðimálastjóri setur almennar reglur um slíkar umsagnir.

9. Innan tveggja vikna frá móttöku birtir veiðimálastjóri með opinberri auglýsingu umsókn framkvæmdaraðila og kallar eftir umsögnum veiðifélaga á viðkomandi vatnasviði um framkvæmdina. Frá og með þeim tíma skal hverjum sem er vera heimil aðgangur hjá veiðimálastjóra að umsögnum skv. 8. mgr. Athugasemdum skal skilað til veiðimálastjóra innan fimm vikna frá birtingu auglýsingar. Innan átta vikna frá því að veiðimálastjóri hefur birt umsókn framkvæmdaraðila skal hann kveða upp rökstuddan úrskurð um það hvort fállist sé á umsókn eða henni hafnað. Veiðimálastjóra er heimilt að binda undanþágu skilyrðum.

10. Þegar ákvörðun veiðimálastjóra liggur fyrir skal hún kynnt framkvæmdaraðila og þeim sem hlut eiga að máli, þar á meðal öðrum veiðifélögum á viðkomandi vatnasviði. Jafnframt skal birta hana opinberlega.

11. Ráðherra er heimilt að ákveða með sérstakri reglugerð að innheimt skuli gjald af framkvæmdaraðila vegna kostnaðar embættis veiðimálastjóra af málsmæðferð samkvæmt ákvæðum þessara greinar.

12. Úrskurð veiðimálastjóra skv. 9. mgr. má kæra til landbúnaðarráðherra innan fjögurra vikna frá birtingu. Ráðherra skal kveða upp rökstuddan úrskurð innan átta vikna frá því er beiddin barst honum.]¹⁾

1) L. 50/1998, 11. gr. 2) L. 63/1994, 2. gr.

V. kafli.

[Veðisstjórn vatnasílungs.]¹⁾

1) L. 63/1994, 3. gr.

1. Vatnasílung er heimilt að fríða fyrir allri veiði ef ástæða þykir til. Veðimálastjóri skal ákveða lengd fríðunartíma í vatni hverju í samráði við hlutaðeigandi veiðifélag.
2. [Veðimálastjóri er rétt að ákveða allt að tveggja sólarhringa fríðun á viku hverri.]¹⁾
3. [Ef beitt er ákvæðum 1. mgr. um fríðun í vatni er veðimálastjóra rétt að leyfa lagnetaveiði til heimilisnota á fríðunartímanum.]¹⁾ Leyfi þetta skal binda nauðsynlegum skilyrðum til að tryggja að hrygnandi fiskur verði eigi veiðdur á þemnan hátt, svo sem skilyrði um fjarlægð lagna frá hrygningarstöðvum.
4. [Veðimálastjóri getur sett reglur um fríðun vatnasílungs þar sem hann hrygnir að sumarlagi.]¹⁾

1) L. 50/1998, 12. gr. 2) L. 63/1994, 3. gr.

25. gr.

[Nú telst rétt að uppreta fisk úr veiðivatni, svo sem vegna sjúkdóma eða til þess að rækta aðrar fisktegundir en þær er fyrir voru í vatninu, og skal veðimálastjóra þá heimilt að fenginni umsögn viðkomandi veiðifélags, Veðimálastofnunar og Náttúruverndar ríkisins og með samþykki Hollustuverndar ríkisins að leyfa notkun sérstakra efna við eyðingu fiskstofns vatns með þeim skilyrðum sem þurfa þykir.]¹⁾

1) L. 50/1998, 13. gr.

26. gr.

[Ákvæði 22. gr. taka einnig yfir veiði vatnasílungs.]¹⁾

1) L. 63/1994, 3. gr.

VI. kafli.

Um veiðitæki og veiðiaðferðir.

27. gr.

1. Í straumvatni má nota þau ein veiðarfæri, sem hér segir: Færi, stöng, lagnet og króknet.
2. Leyfi veðimálanefndar og veðimálastjóra þarf til að taka í notkun til veiða á laxi og silungi veiðarfæri úr nýjum efnum eða úr efnum framleiddum með nýjum aðferðum.
3. [Veðimálastjóri]¹⁾ er rétt ...¹⁾ að leyfa veiði með gróðingum, kistum og ádráttarnefjum, þar sem sérstaklega hágar til, enda seihi hann með sama skilorði ákvæði um gerð og notkun þessara veiðitækja umfram það, sem segir í lögum þessum.
4. [Veðimálastjóri]¹⁾ getur leyft, að reynd séu eða upp tekin önnur veiðarfæri, m. a. til vismdalegra þarfa, enda mæli veðimálanefnd ...¹⁾ með því. Slík leyfi skal binda þeim skilyrðum um gerð veiðitækja og notkun, sem nauðsynleg þykja.
5. Eigi má fjölga lögnum frá því, sem verið hefur síðustu 5 ár fyrir gildistöku laga þessara. Nú er breytt um veiðiaðferðir og veiði með fóstum veiðivélum tekin upp, og skal þá heimilt að nota gamilar lagnir, sem löglegar teljast samkvæmt ákvæðum þessara laga. Einnig er það heimilt, ef veiði hefur ekki verið stunduð um ákveðið árabil, en er tekin upp aftur, eða ef veiði er tekin upp í vatni, þar sem ræktun hefur farið fram, þótt eigi hafi þar áður verið veitt.
6. Nú þykja ákvæði þessara laga um fríðun og veiðitæki eigi veita fiskstofni vatns nægilega vernd gegn ofveiði, og er [veðimálastjóra]¹⁾ rétt ...¹⁾ með samþykki veðimálanefndar að fækka fóstum veiðivélum í því vatni.

28. gr.

1. Eigi má veiða fisk með krók eða sting eða í háf. Þó má nota þessi teki til þess að bjarga á land fiski, sem fastur er á öngli, í neti eða gildru, og skal gerð þeirra miðuð við þau not ein.
2. Eigi má veiða fisk með því að veita af honum vatni.

29. gr.

1. Lagnet og króknet skulu liggja frá bakka eða garði, er gengur þvert á straum út frá bakka, beint út í straumvatn eða forstreymsis. Leiðara má hafa niður frá krók, og telst hann hluti veiðivélar.
2. Í vatni, sem lax eða göngusilungur fer um, má eigi leggja lagnet svo, að af veiði gildir.
3. Lagnet og króknet, sem notuð eru í straumvatni, er lax og göngusilungur fer um, mega eigi vera smárðharri en svo, að 4,5 cm verði milli hníta, þá er net eru vot. Sama máli gegnir um leiðara frá krókneti eða annarri veiðivél.
4. Eigi má nota króknet í straumvatni, sem millið ber með sér af slóti eða slafaki, má þó hafa

3. Í samþykkt félags skulu vera ákvæði um:

- a. Náfn félags, heimilisfang og varnarþing.
  - b. Félagssvæði. Skulu þar taldar, svo að eigi verði um villst, allar þær jarðir, sem eru á félagssvæðinu.
  - c. Verkefni félags.
  - d. Skipun og starfssvið félagsstjórnar.
  - e. Reikninga félags og endurskoðun.
  - f. Meðferð á alla félags eða arði og greiðslu kostnaðar af starfsemi félags.
4. Í samþykkt má ákveða, að veiðifélag starfi í deildum, enda taki hver deild yfir tilteknið veiðivatn eða hluta vatns samkvæmt c-lið 1. mgr. 45. gr. Hver deild ráðstafar veiði í sínu umdæmi með þeim takmörkunum, sem aðalfundur setur.

50. gr.

1. Á fundi, boðuðum á sama hátt og stofnundur, skal gera skrá, er sýni hluta þann af veiði eða arði af veiði, sem koma á í hlut hverrar jarðar eða jarðarhluta, er veiðiréttur fylgir í vatni á félagssvæði. Við niðurföfnun veiði eða arðs af henni skal m. a. taka tillit til aðstöðu við neijaveiði og stangurveiði, landlengdar að veiðivatni, til hrygningarskýrða og uppeldisskýrða fisks.

2. Arðskrá skal leggja undir úrskurð fundarmanna, og skal greiða atkvæði um hana, eins og segir í 1. mgr. 49. gr. Í arðskrá skal greina tímamark fyrir gildistöku hennar. Nú verður arðskrá eigi löglega samþykkt, og skal stjórn veiðifélags óska eftir mati samkvæmt [95. gr.]¹⁾ Einnig er félagsmanni, sem telur gengið á hlut sinn með arðskrá, rétt að krefjast mats samkvæmt [95. gr.]¹⁾ Tekur mat gildi tveimur mánuðum eftir birtingu í ábyrgðarbréfi frá stjórn veiðifélags eða á annan sannanlegan hátt, enda sé yfirmats eigi krafist. Nú fer yfirmat fram, og tekur það gildi frá þeim tíma, er yfirmatsmenn ákveða.

3. Rétt er félagsmanni að krefjast endurskoðunar á arðskrá fimm árum eftir setningu hennar í fyrsta skipti, en síðar á átta ára fresti.

1) L. 63/1994, 7. gr.

51. gr.

Kostnað af starfsemi veiðifélags skulu félagsmenn greiða í sama hlutfalli sem þeir taka arð.

52. gr.

Félagsstjórn skal senda ráðherra samþykkt og arðskrá til staðfestingar. Nú þykja samþykkt og arðskrá eigi þannig úr garði gerðar, að staðfesta megi, og sendir ráðherra þær aftur til félagsstjórnar með athugasemdum um það, er ábótavant þykir. Amars kostar staðfestir hann þær, eða þá er lagfært hefur verið það, er ábótavant þykir, enda mæli veðimálastjóri og veðimálanefnd með staðfestingu. Líða skulu minnst sex mánuðir frá stofnundi félags og þar til samþykkt er staðfestingu. Aldrei má samþykkt brjóta í bág við réttarákvæði, almennar grundvallarreglur laga né réttindi einstakra manna.

53. gr.

Nú hefur veiðifélag verið stofnað samkvæmt 47. og 48. gr., og getur þá sá, sem telur félagið ólöglega stofnað, vefengt stofnunina fyrir ráðherra, áður en sex mánuðir eru liðnir frá stofnundi félags. Vefenging, sem síðar berst um stofnun félags, skal eigi tekin til greina. Nú hefur vefenging fyrir ráðherra verið borin fram á lögmætum tíma, en hann tekur hana eigi til greina, og er þá rétt að skjóta málinu til dómstóla, áður en sex mánuðir eru liðnir frá staðfestingu samþykktar.

54. gr.

Nú hefst veiði fyrir landi jarðar, er liggur að fiskhverfi veiðifélags, en utan félagssvæðis, og skal leggja þá jörð við það félagssvæði, og er ábuanda hennar þá skylt að gerast félagi. Boða skal ábuanda slíkrar jarðar á fund, og á hann þar atkvæði um málið.

55. gr.

Skylt er stjórn veiðifélags að gefa veðimálastjóra árlega skýrslu um starfsemi félagsins og þær skýrslur aðrar, er veðimálastjóri kann aðaska.

56. gr.

1. Aðalfundur skal halda árlega og aukafundur, þá er félagsstjórn telur ástæðu til eða 1/4 félagsmanna æskir og tilgreinir fundarefni. Nú lætur félagsstjórn undir höfuð leggjast að boða fund í tvo mánuði, og er þeim, er fund vilja halda, rétt að boða hann.

3. Veðifélagi er skylt að stunda fiskrækt, eitt þvi sem við á. Fiskrækti telst fríðum fískis umbætur á lífsskilyrðum fískis, flutningur fískis í veidivatn, auðveldun á gönguleiðum fískis, eftirlit með veiði og annað, er lýtur að aukningu fískistofns eða viðhaldi hans.

3. Um slíkan félagsþak, sem getur í grein þessari, skal fara svo sem mælt er í kafla þessum.

45. gr.

1. Félagssvæði veidifélags getur tekið yfir:

a. Heilt fiskihverfi.

b. Einstakt veidivatn í fiskihverfi.

c. Hluta af veidivatni, þar sem sérstaklega hagar til um veiði eða vatnskosti.

d. Veivötin á afreitti, sem eru hluti af einu eða fleiri fiskihverfum og eru á sama landssvæði.

2. Veidifélag skal taka til allrar veiði á félagssvæðinu.

3. Nú er félagssvæði hluti straumvatns, og er rétt, að félagssvæði nái svo langt upp með vatninu sem veiði er stunduð, nema sérstaklega standi á.

46. gr.

1. Veidimálastjóri og veidimálanefnd ákveða félagssvæði veidifélags innan marka laganna.

2. Frumkvæði að stofnun veidifélags hafa:

a. Einn eða fleiri ábændur eða eigendur jarða á hinu fyrirhugaða félagssvæði í samráði við veidimálastjóra og veidimálanefnd.

b. Veidimálastjóri í samráði við veidimálanefnd.

3. Veidimálastjóri hlúast til um boðum stofnfundar.

47. gr.

1. Nú ber að stofna félag við vatn, sem veiði er í, og skal kveðja til fundar ábændur allra jarða á hinu fyrirhugaða félagssvæði svo og eigendur eyðijarða. Ef félag á eða hefur til afhota land, sem veidirettur fylgir, skal boða formann félags. Nú hefur veidirettur verið skilinn frá landareign að fullu, og skal boða handhafa veidirettar. Þá menn, er veiði kunna að eiga í almenningi stöðuvatns samkvæmt 2. mgr. 8. gr., er eigi skylt að boða. En gefa skal þeim kost á þátttöku í félaginu, þá er stofnað hefur verið, ef þeir samta rétt sinn. Eigi skulu þeir hafa atkvæðisrétt um málefni, er varða aðrar veiðiaðferðir en dorgarveiði.

2. Nú ber að stofna veidifélag við vatn, sem verið hefur veidillaust, og skal boða til fundar ábændur allra þeirra jarða, sem lönd eiga að vatni á hinu fyrirhugaða félagssvæði.

3. Fund skal boða skriflega eða í símskeyti eigi síðar en 14 dögum fyrir fundardag og auk þess með auglýsingu í Ríkisávarpinu tvo daga í rök eigi síðar en viku fyrir fundardag. Fundur er lögmaður, ef hann er löglega boðaður.

48. gr.

1. Á fundi þeim, sem boðaður hefur verið samkvæmt 47. gr., skal leggja fram bréf með ákvörðun veidimálastjóra og veidimálanefndar um félagsstofnun ásamt öðrum skjölum, sem fram hafa komið um málið. Á fundinum skal ræða um stofnun félags og verkefni, kjósa stjórn og bóka fundargerð.

2. Á þeim fundi og öðrum fer um atkvæðisrétt eins og hér segir: Ábúandi hvers lögþylis, sem metið er til verðs í gildandi fasteignamati við gildistöku laga þessara, skal hafa eitt atkvæði. Nú býr maður á fleiri en einni jörð, og hefur hann þá eitt atkvæði. Nú er jörð í eyði, og hefur eigandi hennar eitt atkvæði. Nú eru ábændur lögþylis eða eigendur eyðijarðar fleiri en einn, og skulu þeir gera með sér skriflegan samning um, hver fari með atkvæðisrétt jarðarinnar. Fela má öðrum að fara með atkvæði, enda sé umboðið skriflegt og eigi eldra en þriggja mánaða og þess getið í fundarbók.

3. Nú er stofnað veidifélag, sem einungis tekur til veidivatna á afrettum, og skal koma eitt atkvæði fyrir hvert lögþyli við gildistöku laga þessara, sem á veidirett á þeim afrettum eða rétt á til uppreksstrar á þá.

49. gr.

1. Nú er stofnun félags löglega ákveðin, og skal setja félaginu samþykkt á stofnfundi eða á öðrum fundi, sem boðaður er á sama hátt sem stofnfundur. Atkvæði $\frac{2}{3}$ félagsmanna þarf til þess, að samþykkt sé gerð. Greiða má atkvæði skriflega, enda sé þess getið í fundarbók. Nú verður samþykkt eigi gerð vegna ónógrar fundarsóknar eða af öðrum ástæðum, og skal boða til annars fundar á sama hátt og að framan greinir. Ræður þar af atkvæða. Um félagsmál, sem eigi er sérstaklega ákveðið í lögum, gildir afi atkvæða.

2. Nú er eigi gerð lögmaet samþykkt samkvæmt 1. mgr., og er þá veidimálastjóra og veidimálanefnd rétt að setja félaginu samþykkt, sem gildir, uns félagið setur sér lögmaeta samþykkt með þeim hætti, er í 1. mgr. segir. Nú greinir veidimálastjóra og veidimálanefnd á, og sker ráðherra til.

þau vera þannig gerð, að fiskur geti ekki ánefjast í þeim:eða króast. Veidimálastjóri setur reglur um gerð varnarnetja.

30. gr.

1. Við veiði með færi og stöng skal nota agn, lífandi eða dauft, sem fiskur eltir og tekur. Aldrei má við slíka veiði nota krækjur né neitt annað, sem festir í fiski, að honum övörum og án þess að hann elti það.

2. Eigi má stunda stangarveiði í þeim hluta straumvatns, þar sem veitt er með fóstum veidivélum eða ádrætti né á vikufriðumartíma þessara veiðitækja. Veidimálastjóra er rétt að setja nánari reglur um, hversu hoga skuli veiði og friðun í vatni hverju, en hafa skal hann samráð um það við veidifélag. Nú verða öll net tekín upp ákveðið tímabil veidítímans, samkvæmt ákvörðun stjórnar veidifélags, og getur hún þá um það tímabil leyft stangarveiði í þeim hluta straumvatns, þar sem veitt var með fóstum veidivélum eða ádrætti.

3. Eigi má stunda stangarveiði nær fóstum veidivélum né stöðum, þar sem veitt er með ádrætti, en 100 metra. Þó má blið ekki vera skemma en sem svarar fimmmáldri lengd veidivélarinnar, sem næst liggur.

4. Veidimálastjóri ákveður með samþykki veidimálanefndar, hversu margar stengur megri hafa um sinn í veidivatni. Leita skal hann um það álits veidifélags.

5. Nú ris ágreiningur um skipingu veidítíma, veidistaði eða leigu eftir veiði milli notenda veidirettar í vatni, slíku er ræðir um í 4. mgr., og er þá þeim, er telur sig vanhaldinn, rétt að krefjast mats samkvæmt 94. gr.¹⁾ laga þessara.

31. gr.

1. Girðing í straumvatni, sem lax eða göngusilungur fer um, skal þannig gerð, að hlið sé á henni, eigi minna en 5 m breitt við inngang í gildru eða veiðikró. Veidimálastjóri getur mælt svo fyrir, að hlið skuli höð á girðingu, þar sem hún liggur yfir ál, sem ætla má, að mikil fiskfór sé um. Hlið þessi skulu standa opin þann tíma viku, sem vatn er fríðað samkvæmt 19. gr. Eigi má hafa nema einn leiðara við girðingu, og telst hann hluti veidivélarinnar.

2. Inngangur í veiðikrær skal vita undan straumi, og má leiðari frá girðingu aldrei liggja á móti straumi né girðingu að öðru leyti vera þannig hagað, að hætta sé á, að hún taki fisk, sem forstreymis gengur.

32. gr.

1. Laxakista eða silunga skal þannig gerð, að í þeirri hlið kistu, er mest veit móti straumi, séu eigi færri en tíu spekar stvalir, er standi lóðrétt og nái frá botni kistunnar til yfirborðs vatns. Slár má því einungis hafa milli spela, að þær gangi þvert á þá, og sé aldrei minna bil en 50 cm á milli slána.

2. Garður sá, sem gengur milli lands og kistu, skal einnig vera gerður úr spelum, og skal spelum og slám á milli þeirra vera svo fyrir komið sem segir í 1. mgr. Á garði þessum skal vera hlið, þar sem straumur er mestur eða ætla má að fiskur eigi greiðasta fór í þeim hluta ár, er garðurinn nær yfir. Má hlið eigi þrengra vera en 50 cm og ná frá botni til yfirborðs vatns.

3. Garður sá, sem gengur forstreymis frá kistu, skal vera gerður úr spelum, og skal spelum og þverslám í garðinum svo hagað sem segir í 1. mgr. Veidimálastjóri getur skipað fyrir um, að sett skuli hlið á garð þennan, þar sem ætla má, að fiskfór verði mest í þeim hluta straumvatns, er garðurinn nær yfir. Hlið þessi skulu svo gerð sem fyrir er mælt í 2. mgr.

4. Kistum skal þannig fyrir komið, að auðvelt sé að ganga að þeim til eftirlits.

33. gr.

1. Eigi má draga ádráttarnet yfir meira en $\frac{1}{3}$ hluta af breidd straumvatns í sem, og skal fiskfór því jafnan vera fjálgs og óhindruð um þrjújung af breidd vatnssins, sbr. 17. gr.

2. Fyrirstöðumet eða annað, er tálmar undankomu fískis, má eigi nota við ádrátt. Eigi má ádráttarnet vera tvöfalt.

3. Eigi má hafa ádrátt nær fastrí veidivél en 200 metra.

34. gr.

1. Aldrei má fóst veidivél, né nokkur hluti hennar, ná lengra út frá bakka en svo, að utan hennar verði $\frac{1}{3}$ hlutar af breidd ár, $\frac{3}{4}$ af breidd óss eða ósasvæðis, sbr. 17. gr., og skal mælt þvert á meginstraumstefnu. Aldrei má veidivél ná lengra út en í aðalstraumlinu eða í miðjan höfuðal óss eða ósasvæðis.

2. Í vatni, sem lax eða göngusilungur fer um, skulu lagnet, króknnet og net í öðrum veidivélum eigi vera smárönnari en svo, að 4,5 cm verði milli hnúta, þá er net eru vot. Í kistum og górdum að kistum má eigi vera skemma á milli spela en 4,5 cm.

3. Garður að lagneti og krókneti skal þannig gerður, að fiskur geti eigi ánefjast eða orðið fastur í honum. Veidimálastjóri setur nánari ákvæði um gerð garðs.

4. Eigi má hafa fleiri en eitt lagnet, eitt krók, kistu eða veiðikró í veiðivél hverri.
 5. Þann tíma viku, sem fiskur er friðaður gegn veiði samkvæmt 19. gr., skulu kistur og veiðikrár vera tryggilega lokaðar, en lagnet og króknet verða tekin öll upp úr vatni og á land flutt. Veimálastjóri getur mælt svo fyrir, að á garði að lagneti, krókneti, kistu eða veiðikró skuli höfð fleiri hlíð en áður getur, og skulu þau standa opin þann tíma viku, er vötn eru friðuð samkvæmt 19. gr. Hlið á grúðingum að kistu eða veiðikró skulu standa opin á sama tíma. Veimálastjóra er rétt að setja nánari reglur um þetta efni.

6. Þá er veiðitíma er lokið ár hvert, skal taka veiðivélar upp úr vatni, svo fljótt sem unnt er. Veimálastjóra eða eftirlitsmanni er rétt að taka upp veiðivél á kostnað eiganda, er eigi tekur hana upp á réttum tíma.

35. gr.

1. Milli fastra veiðvéla, hvort sem þær eru sömu megin í straumvatni eða sitt frá hvoru landi, skal jafnan vera 100 metra bil eftir endilöngu vatni, þar sem skennst er á milli þeirra. Þó má bil aldrei vera skemmr en fimmiöld lengd veiðivéla frá bakka og út á vatn. Leiðari, er liggur frá fastri veiðivél, telst hluti hennar. [Veimálastjóra er rétt að veita undanþágu frá ákvæði þessarar málsgreinar þegar sérstaklega stendur á.]¹⁾
2. Lengd fastrar veiðivélar skal miða við það, að meðalrennslí sé í straumvatni.
3. Til lengdar fastrar veiðivélar samkvæmt 1. mgr. þessarar greinar telst fjarlægð hennar frá bakka straumvatns, hvort sem girt er yfir allt það svæði eða eigi. Leiðari telst til fastrar veiðivélar.
4. Nú hagar svo til að styttra verður milli lagna tveggja veiðieigna en leyfilegt er samkvæmt þessari grein, en hvorugur vill vikja, og skal mat skera úr ágreiningi. Þar sem fóst veiðivél er sett, skal lögn vera lögsigt af lögreglustjóra í samráði við veimálastjóra. Nánari ákvæði um löggildingu lagna getur ráðherra sett.

1) L. 50/1998, 15. gr.

36. gr.

1. Í þann hluta straumvatns, sem fiskur á frjálsta fór um fram hjá fastri veiðivél, má eigi láta grjóti eða aðra hluti, er tálma för fiskisins fram hjá veiðivélinni. Eigi má heldur dýpka fargveg strauvatns niður frá fastri veiðivél eða upp frá henni, svo að þar verði dýpi metra en utan veiðivélarinnar.

2. Nú hefur veiðigandi brotið gegn ákvæðum 1. mgr., og skal honum þá skylt, þá er kraftst, að nema faramálmann á brott eða fylla fargveg svo, að í samt lag komist. Verk þetta má eftirlitsmaður með veiði eða hreppstjóri láta vinna á kostnað veiðieignanda, ef hann lætur eigi vinna það sjálfur. Veiðivél skal þá og upp tekin, og má eigi setja hana niður fyrir en straumvatn er komið í samt lag og áður.

3. Bannað er að styggja eða teygja fisk í fasta veiðivél, ádráttarnet eða á veiðistað, svo sem með hávaða, grjótkasti eða ljósum.

37. gr.

Nú rennur straumvatn í kvíslum, og skal þá svo haga veiði í kvísl hverri sem væri hún sérstakt vatn. [Þó getur veimálastjóri leyft að leggja veiðivél út í miðja kvísl, ef eigi er lagt nema í eina.]¹⁾

1) L. 50/1998, 16. gr.

38. gr.

1. Í stöðuvatni má nota þau veiðitæki ein, er hér segir: Færi, dörg, stöng, lóð, lagnet og ádráttarnet. Þó getur [veimálastjóri] leyft, að notuð sé önnur veiðitæki samkvæmt því, sem segir í 4. mgr. 27. gr.
2. Eigi má hafa ádrátt í almenningi stöðuvatns. [Veimálastjóra er þó rétt að veita viðkomandi veiðifélaga undanþágu frá ákvæði þessu, enda mæli veimálanefnd með því.]¹⁾
3. [Veimálastjóra] er rétt ...¹⁾ að setja reglur um fjölda, gerð og notkun þeirra veiðitækja, sem leyfð eru samkvæmt 1. mgr., og um lágmarksstærð silungs, er veidda má.
4. Veiði í stöðuvatni, sem lax og göngusilungur fær um, skal hlíta sömu ákvæðum sem í straumvatni væri um fjarlægð veiðvéla og gönguhelgi.
5. Nú veiðist vatnasilungur minni en leyfilegt er að veidda samkvæmt reglum þeim, er getur í 3. mgr., og skal þeim, er veiðir, skylt að sleppa honum aftur í vatn.

1) L. 50/1998, 17. gr.

VII. kafli.

[Fiskevegir og önnur mannvirkjagerð í og við veiðivötn.]¹⁾

1) L. 63/1994, 4. gr.

39. gr.

1. [[Veimálastjóra]¹⁾ er rétt að leyfa að gerður sé fiskevegur í vatni eða meðfram vatni enda samþykki [hann]¹⁾ gerð fiskevagar og hafi umsjón með framkvæmd verksins.

2. Hverjum manni er skylt að láta af hendi land, landsafnot, vatn eða afnot vatns er með þessum fiskevagar, og þola verður hann þær eignarkvaðir, óhagræði og takmörkun á atnotarétti sem fiskegurinn kann að hafa í för með sér, enda komi fullar bætur fyrir eftir mati nema samkomulag verði.

3. Um breytingu á fiskevgi eða vatnsmagni í honum fer eftir því sem segir í 1. og 2. mgr.]²⁾

1) L. 50/1998, 18. gr.2) L. 63/1994, 4. gr.

40. gr.

[Eigi má veiða eða styggja fisk í fiskevgi né nær neðra mynni hans en 30 metra og eigi nær efra mynni hans en 20 metra. Eigi má spilla fiskevegum né tálma með nokkrum hætti fiskför að þeim né uta þá.]¹⁾

1) L. 63/1994, 4. gr.

41. gr.

1. [Nú er stífla gerð í veiðivatni eða önnur mannvirki sem tálma fiskför í vatninu og eru eigi lögleg veiðitæki og skal þá þeim er gera lætur skylt að gera fiskevg í vatninu eða meðfram því til þess að fiskur geti átt jafngreiða för um það og áður. Honum er skylt að halda fiskevegnum við. Gerð fiskevagar er háð samþykki veimálastjóra og skal verkið unnið undir umsjón hans.

2. Ákvæði 1. mgr. gilda eigi:

- a. ef vatn er eigi fiskegengt af öðrum ástæðum,
  - b. ef mannvirki lýtur að því að bæta veiðiskilyrði eða lífskilyrði í veiðivatni og það hefur verið samþykkt á aðalfundi veiðifélags enda sé það háð samþykki veimálastjóra á sama hátt sem fiskevagar,
  - c. ef talið er í matsgerð að gerð fiskevagar og viðhald hafi meiri kostnað í för með sér en hagnaði af veiði nemur enda séu þá veiðispijöll þau, er af mannvirkinu leiðir, bætt fullum bóttum.
3. Heimilt er eignarnám, svo sem segir í 2. mgr. 39. gr., til fiskevagar sem gerður er samkvæmt þessari grein.]¹⁾

1) L. 63/1994, 4. gr.

42. gr.

1. [Nú er vatni veitt úr veiðivatni til áveitu, vatnsveitu eða annarra áþekkra nota eða vatni er veitt í veiðivatn úr áveituskurði, vatnsveituskurði, öðrum skurði eða leiðslu og getur þá veimálastjóri krafist þess að búið sé svo um skurð eða leiðslu að fiskur eða fiskseiði gangi eigi í. Kostnað af umbúnaði þessum greiðir eigandi veitu.

2. Nú verða tíðar breytingar á vatnsmagni veiðivatns vegna vatnsmiðlunar og skal þá haga miðlum þannig að sem minnst tíjon hljóttist á fiskstofni veiðivatns. Svo skal og til haga þá er uppistöður eru tæmdar, svo sem vegna hreinsunar. Hafa skal samráð við veimálastjóra um þetta.]¹⁾

1) L. 63/1994, 4. gr.

43. gr.

[Nú er fyrirhugað að taka jarðefni eða gera mannvirki í eða við veiðivatn sem hættu er á að hafi áhrif á lífríki vatnsins og skal þá veimálastjóri láta fara fram líffræðilega úttekt á viðkomandi veiðivatni áður en ráðist er í framkvæmdina. Kostnað af úttektinni greiðir sá er að framkvæmdum stendur. Þegar niðurstaða liggur fyrir skal heimilt að ráðast í viðkomandi framkvæmdir enda samþykki veimálastjóri tilhögun þeirra.]¹⁾

1) L. 63/1994, 4. gr.

VIII. kafli.

Um veiðifélög.

44. gr.

1. Skylt er mönnum að gera með sér félagsskap um skipulag veiði í hverju fiskihverfi, svo fljótt sem kostur er. Rétt er félagi:
- a. Að ákveða, að veiða skuli með tileknum veiðitækjum, eftir því sem segir í lögum þessum.
  - b. Að láta stunda veiði.
  - c. Að selja á leigu rétt til stangarveiði í öllu fiskihverfinu eða hluta þess.
  - d. Að skipta veiði milli félagsmanna og úthluta hverjum veiðihluta sínum.

Verkefni
landbúnaðarráðuneytisins
1995–1999

Landbúnaðarráðuneytið
Mars 1999

Veiðimál

Veiðimálastofnun og veiðimálastjóri

Á kjörtímabilinu hafa verið gerðar töluverðar breytingar á starfsumhverfi Veiðimálastofnunar og veiðimálastjóra. Breytt var lögum um lax- og silungsveiði þannig að stjórnsýsla samkvæmt þeim er nú aðskilin frá framkvæmda- og rannsóknarverkefnum sem Veiðimálastofnun hefur á hendi. Veiðimálastjóri er því ekki lengur forstjóri Veiðimálastofnunar heldur er þar sérstakur framkvæmdastjóri. Þessar breytingar má rekja m.a. til þess að hann gat þurft að taka afstöðu til mála sem hann hafði til meðferðar sem stjórnvald á fyrri stigum. Enn fremur var mikilvægt fyrir Veiðimálastofnun að geta sýnt fram á að hún stundaði óvilhallar og hlutlausar rannsóknir.

Stjórnsýsluverkefni veiðimálastjóra

Í lögum um lax- og silungsveiði var landbúnaðarráðherra ætlað að veita ýmis leyfi og undanþágur, langoftast að fenginni umsögn eða eftir atvikum tillögum veiðimálanefndar og veiðimálastjóra. Yfirstjórn lax- og silungsveiðimála er í höndum landbúnaðarráðherra og fer hann því með æðsta stjórnsýsluvald samkvæmt lögnum. Óeðlilegt var talið að æðsta stigi stjórnsýslu væri falin svo víðtæk lagaframkvæmd eins og dæmi eru um í lax- og silungsveiðilögum. Með breytingum á lögum um lax- og silungsveiði var ýmis framkvæmd laganna færð frá ráðherra til veiðimálastjóra. Má þar nefna heimild til að stunda veiði göngusilungs utan hefðbundins veiðitíma, útgáfu veiðiskírteina, ákvarðanir er varða friðun vatnasilungs og um veiði í lagnet til heimilisnota, ákvarðanir um veiðitæki, veitingu rekstrarleyfa til fiskeldis og hafbeitar og mörg fleiri. Tilhögun sem þessi leiðir til þess að til verður eðlileg málskotsleið innan stjórnsýslunnar vilji aðili stjórnsýslumáls ekki setta sig við málsmeðferð og ákvörðun veiðimálastjóra í tilteknu máli.

Nýjar áherslur í verndun og viðhaldi náttúrulegra stofna laxfiska

Mönnum hefur lengi verið ljós sú hætta sem náttúrulegum stofnum getur stafað af fiskeldi, fiskrækt og flutningi fiska milli vatnakerfa til sleppingar. Mest hætta er talin geta stafað af útbreiðslu fisksjúkdóma og óæskilegri blöndun erfðaefnis milli stofna sem þróast hafa aðskildir í þúsundir ára.

Með breytingum á lögum um lax- og silungsveiði er nú fiskrækt í ám og vötnum einungis heimil ef notaður er stofn úr viðkomandi veiðivatni. Einnig er hvers konar flutningur á laxfiskum úr náttúrulegu veiðivatni, hafbeitar- eða eldisstöð í annað náttúrulegt veiðivatn til stangaveiði óheimill. Veiðimálastjóri getur þó veitt undanþágu frá þessum ákvæðum að fengnu sérstöku mati á áhrifum framkvæmdarinnar á lífríki veiðivatnsins og aðliggjandi veiðivatna.

Með aðstoð stjórnvalda náðist sá tímamótaárangur að allri netaveiði á laxi í sjó við Ísland hefur verið hætt.

Fiskræktarsjóður

Fiskræktarsjóður styrkir veiðifélög og rannsóknaraðila með það að markmiði að efla fiskrækt í landinu, m.a. með fiskvegagerð, seiðasleppingum og hvers konar verkefnum sem stuðla að aukningu og viðhaldi íslenskra laxfiska. Fiskræktarsjóður var eflur með breytingum á lögum um lax- og silungsveiði þannig að vatnsaflsstöðvarnar greiða nú einnig í sjóðinn af óskírur tekjum sínum vegna sölu á raforku samkvæmt sérsamningum til nýrra stórnotenda sem gerðir verða í framtíðinni.

Nytjaland – hin nýja íslenska jarðabók

Nýverið lauk verkefni stofnana landbúnaðarráðuneytis sem nefnt var Jarðvegsvernd. Með því verkefni fékkst ómetanlegt yfirlit um jarðvegsrof í landinu öllu, sem bæði hefur haft mikil áhrif á mótun landgræðslustarfs og þekkingu almennings og fræðimanna á þessum vanda. Verkefnið hlaut umhverfisverðlaun Norðurlandaráðs 1998 og voru þau afhent í Ósló 11. nóvember sl. Þessi verðlaun eru stofnunum landbúnaðarins og öðrum sem láta sig varða umhverfismál á Íslandi mikil hvatning til að halda þessu starfi áfram. Nytjaland er framhald þessa verkefnis og er ætlunin að verja meginhluta verðlaunafjárins til hins nýja verkefnis. Ákveðið hefur verið að hefja vinnu við verkefnið og hafa verið til þess veittir sérstakir fjármunir. Gerður verður gagnagrunnur sem inniheldur m.a. kort, upplýsingar um landstærðir, nytjar, búupplýsingar og hagrænar stærðir fyrir allar jarðir landsins. Gagnagrunnurinn verður gerður aðgengilegur svo að bændur og aðrir aðilar er koma að nýtingu landsins geti hagnýtt sér hann með auðveldum hætti. Verkið tekur um 8 ár og er unnið á grunni gervihnattamynda og tölvutækni, ásamt vinnu á vettvangi.

Yrkisréttur

Með aðild að samningnum um stofnun Alþjóðaviðskiptastofnunar (WTO) skuldbinda Íslendingar sig til að lögfesta reglur um vernd hugverka á sviði plöntukynbóta. Fyrir Alþingi liggur frumvarp til laga um yrkisrétt vegna þessara skuldbindinga Íslendinga. Lagt er til að landbúnaðarráðherra fari með framkvæmd laganna og skipi sérstaka yrkisréttarnefnd í því skyni, þar sem saman kæmi lögfræðileg og líffræðileg þekking til að takast á við starfið. Með frumvarpi þessu er lagt til að hér á landi verði lögfestur möguleiki á vernd á hugverkarétti í plöntukynbótum, svonefndur yrkisréttur. Frumvarpið er samið með tilliti til þess að það samræmist alþjóðlegum samningi um vernd nýrra yrkja, UPOV-samningnum, og